

**Zpráva o účasti České republiky
v Programu celoživotního učení
2007 – 2009**

Kontakt:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Odbor pro záležitosti EU
Karmelitská 7
118 00 Praha

22. června 2010

Obsah

1	Představení Programu celoživotního učení	4
2	Jednotlivé podprogramy Programu celoživotního učení.....	6
2.1	Comenius	6
2.2	Erasmus.....	7
2.3	Leonardo da Vinci.....	8
2.4	Grundtvig	10
2.5	Průřezový program.....	10
3	Finanční stránka Programu celoživotního učení	11
3.1	Finanční prostředky na granty a dofinancování v letech 2007 – 2009	11
3.2	Finanční prostředky na administraci v letech 2007 – 2009	12
3.3	Vývoj finančních prostředků.....	13
4	Mobilita v rámci Programu celoživotního učení	13
4.1	Mobilita účastníků vyjíždějících z ČR.....	13
4.1.1	Comenius	13
4.1.2	Erasmus.....	22
4.1.3	Leonardo da Vinci	28
4.1.4	Grundtvig.....	33
4.1.5	Průřezový program	34
4.1.6	Přípravné návštěvy.....	37
4.2	Mobilita účastníků přijíždějících do ČR.....	39
4.2.1	Comenius	39
4.2.2	Erasmus.....	41
4.2.3	Leonardo da Vinci	42
4.2.4	Grundtvig.....	42
4.2.5	Průřezový program	43
4.2.6	Další aktivity kromě mobilit.....	43
5	Program celoživotního učení v národním kontextu	45
5.1	Vývoj podprogramů v letech 2007 – 2009.....	45
5.1.1	Comenius	45
5.1.2	Erasmus.....	45
5.1.3	Leonardo da Vinci	46
5.1.4	Grundtvig.....	46

5.2	Národní priority Programu celoživotního učení v letech 2007 – 2009.....	46
5.2.1	Comenius	46
5.2.2	Erasmus.....	47
5.2.3	Leonardo da Vinci	47
5.2.4	Grundtvig.....	47
5.2.5	Průřezový program	48
5.3	Příklady dobré praxe v ČR.....	48
5.3.1	Comenius	48
5.3.2	Erasmus.....	49
5.3.3	Leonardo da Vinci	50
5.3.4	Grundtvig.....	50
5.3.5	Průřezový program	51
6	Širší politický kontext Programu celoživotního učení	51
6.1	Národní kontext.....	51
6.2	Mezinárodní kontext	52
6.3	Nová generace programu 2014 – 2020	53

1 Představení Programu celoživotního učení

Program celoživotního učení (známý pod zkratkou LLP – *Lifelong Learning Programme*) je vzdělávací program EU. Vznikl na základě rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES vydaného dne 15. listopadu 2006 a je vyhlášen na období 2007 – 2013. Program celoživotního učení nahrazuje z předchozího období program Socrates a Leonardo da Vinci.

Obecným cílem Programu celoživotního učení je přispívat prostřednictvím celoživotního učení k rozvoji Evropy jako vyspělé znalostní společnosti s udržitelným hospodářským rozvojem, s větším počtem a vyšší kvalitou pracovních míst a s větší sociální soudržností při zajištění dobré ochrany životního prostředí pro budoucí generace. Program se zejména zaměřuje na podporu výměny, spolupráce a mobility mezi vzdělávacími systémy a systémy odborné přípravy v rámci Evropy tak, aby se staly zárukou světové kvality. Zasaduje se tedy mimo jiné o podporu studia jazyků, mezikulturního dialogu, aktivního občanství, dále podporu tvořivosti, konkurenceschopnosti a komunikačních technologií. Program má napomoci zvyšovat kvalitu ve všech oblastech vzdělávání a odborné přípravy v Evropě a zároveň napomáhat posilovat úlohu celoživotního učení.

Cílové skupiny Programu celoživotního učení:

- děti, žáci, studenti a účastníci dalšího vzdělávání;
- učitelé, školitelé a jiní pracovníci účastníci se kteréhokoli aspektu celoživotního učení;
- osoby na trhu práce;
- instituce nebo organizace poskytující možnosti vzdělávání v souvislosti s Programem celoživotního učení nebo v rámci jeho podprogramů;
- osoby a subjekty zodpovědné za systémy a politiky týkající se kteréhokoli aspektu celoživotního učení na místní, regionální a celostátní úrovni;
- podniky, sociální partneři a jejich organizace na všech úrovních, včetně obchodních organizací a obchodních a průmyslových komor;
- subjekty poskytující poradenské, konzultační a informační služby související se všemi aspekty celoživotního učení;
- sdružení pracující v oblasti celoživotního učení včetně sdružení studentů, učňů, žáků, učitelů, rodičů a účastníků dalšího vzdělávání;
- výzkumná střediska a subjekty zabývající se otázkami celoživotního učení;
- neziskové organizace, dobrovolné organizace, nevládní organizace.

Program celoživotního učení je rozdělen na jednotlivé podprogramy dle zaměření oblasti vzdělávání:

4 podprogramy			
COMENIUS zaměřený na předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělání	ERASMUS zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni	LEONARDO DA VINCI zaměřený na odborné vzdělávání a odbornou přípravu	GRUNDTVIG zaměřený na vzdělávání dospělých a celoživotní učení
<p>Průřezový program se skládá ze čtyř hlavních činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce a inovace politik, - podpora studia jazyků, - informační a komunikační technologie, - šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního učení 			
program Jean Monnet zahrnuje akce Jean Monnet a provozní granty pro evropské instituce			

Aktivity Programu celoživotního učení se dělí na aktivity centralizované, které jsou zajišťovány Evropskou komisí prostřednictvím Výkonné agentury pro vzdělání, audiovizí a kulturu, a dále aktivity decentralizované, které jsou řízeny na národní úrovni. Realizace velké části programu je prováděna na úrovni jednotlivých států. Decentralizované aktivity jsou zajišťovány národními agenturami, které určí příslušné ministerstvo (neboli národní autorita), do jehož gesce Program celoživotního učení spadá. Národní agentura zodpovídá za úspěšné provádění programu na národní úrovni a zajištění účelného řízení finančních prostředků EU. Úkoly národních autorit a národních agentur jsou definovány Rozhodnutím Komise K (2007) 1807 ze dne 26. dubna 2007. Minimální požadavky na standardy vnitřní kontroly platné pro národní agentury a na řízení životního cyklu projektů s cílem zabezpečit řádné a účelné řízení finančních prostředků EU jsou stanoveny v Příručce pro národní agentury pro implementaci Programu celoživotního učení, která je součástí smlouvy uzavřené mezi Komisí a národní agenturou. Příručka vytváří referenční rámec pro klíčové kontroly, které vykonává Komise a národní autorita v rámci dohledu nad národní agenturou.

V České republice je národní autoritou Programu celoživotního učení Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) a národní agenturou je Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (dále jen NAEP), která je součástí Domu zahraničních služeb (dále jen DZS).

DZS je příspěvková organizace zřízená MŠMT, která plní úkoly při zajišťování školských, vzdělávacích a dalších styků se zahraničím podle pokynů ministerstva. NAEP koordinuje vzdělávací programy mezinárodní spolupráce. Úkolem NAEP je vytvářet informační systém o vzdělávacích programech EU a o jiných mezinárodních aktivitách, poskytovat informační a konzultační služby týkající se svěřených

programů, organizovat národní a mezinárodní semináře a konference, propagovat české školství v zahraničí a vydávat informační materiály.

2 Jednotlivé podprogramy Programu celoživotního učení

2.1 Comenius

Podprogram Comenius je zaměřen na školní vzdělávání. Jeho cílem je rozvíjet znalosti a porozumění mezi mladými lidmi a pedagogickými pracovníky s ohledem na rozmanitost evropských kultur a jazyků a pomáhat mladým lidem získávat základní životní dovednosti a schopnosti nezbytné pro osobní rozvoj, pro budoucí zaměstnání a pro aktivní evropské občanství.

Cílové skupiny podprogramu Comenius:

- děti, žáci a studenti ve školním vzdělávání - od mateřských po střední školy;
- školy zařazené ve školském rejstříku;
- učitelé, budoucí učitelé a další pracovníci v těchto školách;
- asociace, neziskové a nevládní organizace zapojené do školního vzdělávání a zástupci těchto institucí;
- osoby a instituce zodpovědné za organizaci a poskytování vzdělání na místní, regionální a národní úrovni;
- výzkumná centra a instituce zabývající se problematikou celoživotního učení;
- vysoké školy, které vzdělávají učitele a budoucí učitele;
- instituce zajišťují poradenství a informační servis.

Aktivita podprogramu Comenius

- **Projekty Partnerství Comenius Regio** - finančně podporují bilaterální mezinárodní spolupráci na úrovni obcí a regionů. Umožňují úřadům s působností ve školním vzdělávání, školám a dalším organizacím z obou regionů spolupracovat a vyměnit si zkušenosti. Cílem partnerství je zlepšení systémů, řízení a vzdělávacích možností v oblasti školního vzdělávání. O grant mohou požádat obce a kraje jakožto zřizovatelé škol na místní a regionální úrovni. Mimo ně musí být do projektu zapojena minimálně jedna škola a jedna další organizace s vazbou na školní vzdělávání v dané obci nebo kraji (knihovna, sdružení mládeže, sportovní klub atp.). Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou osoby zodpovědné za řízení a podporu školního vzdělávání v regionu, ředitelé škol, učitelé a pracovníci dalších institucí zapojených do projektu.

- **Projekty Partnerství škol** (multilaterální nebo bilaterální) - nabízejí žákům, studentům a učitelům z různých zemí možnost pracovat společně na tématech, o která se zajímají. Jejich cílem je rozvoj osobnosti, jazykových dovedností a klíčových kompetencí všech účastníků projektu. O grant mohou požádat základní, mateřské a střední školy (včetně škol speciálních, uměleckých a odborných), které jsou zařazené ve školském rejstříku. Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou žáci, studenti a pedagogičtí pracovníci.
- **Asistentský pobyt Comenius** - umožňuje budoucím učitelům pracovat po určité období (3 – 10 měsíců) v zahraniční škole a získat praktické dovednosti ve výuce, zlepšit znalosti cizích jazyků, informovat se o jiných evropských zemích a jejich vzdělávacích systémech. Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou studenti pedagogických směrů vysokých škol.
- **Hostitelské instituce** - aktivita, která umožňuje školám požádat o umístění zahraničního asistenta, budoucího učitele libovolného předmětu. Cílem je obohatit výuku o nové metody a evropský rozměr. Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou školy zařazené ve školském rejstříku.
- **Další vzdělávání pedagogických pracovníků** - prostřednictvím poskytování grantů umožňuje jednotlivcům zúčastnit se vzdělávacích aktivit (kurzů, stáží, konferencí) v zahraničí. Cílem je podpořit profesní růst osob zapojených do školního vzdělávání. Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou učitelé, ředitelé a další pracovníci škol, inspektoři, pracovníci úřadů působících v oblasti školního vzdělávání, nezaměstnaní učitelé nebo učitelé vracející se po určité době k profesi.
- **Stáže pro studenty** - v rámci této aktivity měly instituce zaměřené na vzdělávání pedagogických pracovníků možnost získat grant na zahraniční stáže pro své studenty, budoucí učitele. Žádosti o projekt v této aktivitě byly naposledy předkládány ve výzvě 2008.
- **Individuální mobilita žáků** - umožňuje žákům nebo studentům strávit 3–10 měsíců na zahraniční škole. Podmínkou je, aby domácí i hostitelská škola byly součástí stejného běžícího nebo už ukončeného projektu Partnerství škol Comenius. Cílovou skupinou pro tuto aktivitu jsou žáci a studenti starší 15 let. Individuální mobilita žáků je nová aktivita, která je v České republice implementována teprve od roku 2010. První účastníci vyjedou na podzim 2010. V rámci 7 schválených projektů očekáváme uskutečnění 20 mobilit, kterých se zúčastní žáci středních škol.

2.2 Erasmus

Podprogram Erasmus je zaměřen na oblast vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy. Erasmus podporuje spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi v rámci Evropy, umožňuje mobilitu studentů, pedagogů a zaměstnanců vysokých škol a rozvíjí možnosti spolupráce vysokoškolských institucí a podniků.

Erasmus je jedním z nejnámějších vzdělávacích programů Evropské unie, který od svého zahájení v roce 1987 pomohl zajistit studium nebo pracovní stáž v zahraničí už více než 2 milionům evropských studentů. Do programu je zapojeno přibližně 90 % evropských univerzit. Česká republika se do podprogramu zapojila v roce 1998 a do současné doby v rámci programu vycestovalo do zahraničí více než 40 000 českých studentů. Česká republika patří současně s Lichtenštejnem, Rakouskem a Španělskem k zemím, které vysílají do zahraničí největší podíl svých vysokoškolských studentů, v případě České republiky je to ročně zhruba 1,5 % studentů.

Cílové skupiny podprogramu Erasmus:

- studenti, pedagogové a zaměstnanci vysokých škol;
- školitelé z podniků.

Aktivity podprogramu Erasmus:

- **Mobilita studentů na studijní pobyty** – studium na zahraniční vysoké škole v délce 3 - 12 měsíců;
- **Mobilita studentů na pracovní stáže** – praxe v zahraniční organizaci v délce 3 - 12 měsíců;
- **Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty** – výuka na zahraniční škole v délce 5 hodin – 6 týdnů;
- **Mobilita zaměstnanců na školení** – odborné školení v zahraniční organizaci v délce 1 – 6 týdnů;
- **Intenzivní programy** – projekty krátkého studijního programu (např. letní škola), kterého se účastní domácí i zahraniční studenti a učitelé;
- **Intenzivní jazykové kurzy** – organizace intenzivních kurzů českého jazyka pro zahraniční studenty programu Erasmus, kteří přijíždějí studovat nebo pracovat do ČR.

2.3 Leonardo da Vinci

Podprogram Leonardo da Vinci se zaměřuje na výukové a vzdělávací potřeby všech osob účastnících se odborného vzdělávání a přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni a na instituce a organizace nabízející nebo podporující odborné vzdělávání a přípravu.

Cílové skupiny podprogramu Leonardo da Vinci:

- osoby účastnící se všech forem odborného vzdělávání a přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni;
- osoby na trhu práce;
- instituce a organizace poskytující možnosti odborného vzdělávání a přípravy;
- učitelé, školitelé a jiní pracovníci v těchto institucích a organizacích;

- sdružení a zástupci osob účastnících se odborného vzdělávání a přípravy, včetně sdružení učňů, rodičů a učitelů;
- podniky, sociální partneři a další zástupci pracovního života, včetně obchodních komor a dalších odborových organizací;
- subjekty zajišťující konzultace, poradenství a informační služby související s různými aspekty celoživotního učení;
- osoby a subjekty zodpovědné za systémy a politiky týkající se jakéhokoli aspektu odborného vzdělávání a přípravy na místní, regionální a národní úrovni;
- výzkumná centra a instituce zabývající se problematikou celoživotního učení;
- vysokoškolské instituce;
- neziskové organizace, dobrovolnické organizace a nevládní organizace.

Aktivita podprogramu Leonardo da Vinci:

- **Přípravné návštěvy** – mají za cíl umožnit budoucím partnerům projektu/aktivity pracovní setkání za účelem definování cílů a zaměření projektu, vypracování plánu aktivit a rozpočtu a zpracování žádosti o grant. Přípravná návštěva může mít formu návštěvy budoucí partnerské instituce nebo účasti na kontaktním semináři.
- **Projekty mobility** – jsou zaměřeny na odborné vzdělávání a přípravu v zahraničí, a to především prostřednictvím odborných stáží a výměn v podnicích a vzdělávacích institucích pro 3 cílové skupiny:
 - Mezinárodní stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích pro osoby v počátečním odborném vzdělávání;
 - Mezinárodní stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích pro osoby na trhu práce;
 - Stáže a výměny zaměřené na další profesní rozvoj pracovníků v odborném vzdělávání a přípravě.
- **Projekty partnerství** – jsou novou aktivitou v programu Leonardo da Vinci od roku 2008. Zaměřeny jsou na rozvoj spolupráce mezi organizacemi působícími v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Cílem těchto projektů jsou stáže studentů, učitelů a pracovníků v odborné přípravě uskutečněné mezi partnerskými organizacemi a dále tvorba produktu (vzdělávací materiály, osnovy, odborné konference aj.).
- **Multilaterální projekty/Přenos inovací** – jsou projekty mezinárodní spolupráce většího rozsahu zaměřené na adaptaci a začlenění inovací z předchozích projektů Leonardo da Vinci nebo jiných projektů do systému odborné přípravy na národní, místní, regionální nebo oborové úrovni. Adaptovat a začlenit znamená upravit konkrétní inovační obsah pro potřeby specifické cílové skupiny, vzdělávacího systému či kulturního prostředí.

2.4 Grundtvig

Podprogram Grundtvig je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob ve všech formách vzdělávání dospělých. Z nabídky aktivit Grundtvig si mohou vybrat jak jednotlivci (školitelé, učitelé, řídící a administrativní pracovníci z oblasti vzdělávání dospělých či studenti andragogiky) tak celé instituce (školy, nadace, vzdělávací asociace, úřady práce, výzkumná centra, neziskové či dobrovolné organizace, poradenské a konzultační servisy apod.).

Aktivity programu Grundtvig:

- **Projekty partnerství** – výměna zkušeností nejméně 3 zahraničních institucí s činností v oblasti vzdělávání dospělých (na téma bariér ve vzdělávání, učení seniorů či znevýhodněných osob, jazykového či ICT vzdělávání dospělých, distanční výuky, vzdělávání etnických menšin apod.);
- **Mobility osob** – pro pracovníky ve vzdělávání dospělých zahrnují **vzdělávací kurzy** v zahraničí, účast na zahraniční **stáži či konferenci, asistování při výuce dospělých** v zahraničí;
- **Dobrovolnické projekty** – organizace zahraniční výměny dobrovolníků 50+ v libovolné oblasti;
- **Workshopy** – organizace workshopu pro dospělé (např. na téma architektura, dějiny umění, jazykové a komunikační dovednosti, film, astronomie, ICT aj.).

2.5 Průřezový program

Hlavní aktivitou Průřezového programu jsou především Studijní návštěvy. Podprogram Studijní návštěvy (*Study Visits for Education Specialists – SVES*) je zaměřen na podporu evropské spolupráce prostřednictvím studijních návštěv, jejichž cílem je výměna zkušeností, získání nových informací a navázání přímých kontaktů v oblasti všeobecného a odborného vzdělávání.

Cílovou skupinu podprogramu tvoří především tzv. *decision-makers*, tj. ti, kteří se přímo podílejí nebo mají vliv na utváření vzdělávací politiky a vzdělávacího systému v České republice. Podprogram není určen pro učitele.

Cílové skupiny Průřezového programu – Studijní návštěvy:

- ředitelé a zástupci mateřských, základních a středních škol všech typů včetně VOŠ;
- inspektoři;
- úředníci z místní, regionální a státní správy;
- pracovníci pedagogických fakult;
- vedoucí pracovníci v oblasti odborného vzdělávání;

- pracovníci poradenských a akreditačních center;
- zástupci úřadů práce a obchodních komor;
- pedagogičtí poradci;
- další odborníci v oblasti vzdělávání.

Aktivity Průřezového programu - Studijní návštěvy:

- **SVES 1** - týdenní studijní návštěvy v zemích EU, EFTA a Turecku. Skupina bývá složena z přibližně 8 - 15 osob z různých zemí a účastníci mají možnost seznámit se s jinými vzdělávacími systémy, diskutovat na různá témata a prezentovat české školství a vzdělávání v zahraničí.
- **SVES 2** - organizace studijních návštěv v České republice. Do této aktivity se mohou zapojit instituce, které mají zájem organizovat studijní návštěvu pro zahraniční odborníky v tuzemsku.

3 Finanční stránka Programu celoživotního učení

3.1 Finanční prostředky na granty a dofinancování v letech 2007 – 2009

Rozpočet přidělený EK na granty (v EUR)

2007	Comenius	2 555 346
	Erasmus	7 712 739
	Leonardo da Vinci	4 215 287
	Grundtvig	487 514
	Průřezový program	74 382
CELKEM		15 045 268
2008	Comenius	2 887 000
	Erasmus	9 679 584
	Leonardo da Vinci	4 714 000
	Grundtvig	536 000
	Průřezový program	98 310
CELKEM		17 914 894
2009	Comenius	3 425 716
	Erasmus	9 016 000
	Leonardo da Vinci	5 140 541
	Grundtvig	933 809
	Průřezový program	91 000
CELKEM		18 607 066

V roce 2007 činil celkový rozpočet přidělený Evropskou komisí na granty 15 045 268 EUR. V roce 2008 byl rozpočet na granty navýšen na 17 914 894 EUR (o 19,07 % ve srovnání s rokem 2007). Nejvíce byl navýšen rozpočet podprogramu Erasmus, ze 7 712 739 EUR na 9 016 000. V roce 2009 došlo k dalšímu zvýšení rozpočtu na granty na 18 607 066 EUR (o 3,86 % ve srovnání s rokem 2008). Navýšen byl rozpočet zejména v podprogramu Grundtvig (z 536 000 EUR na 933 809 EUR).

Dofinancování aktivit Programu celoživotního učení z prostředků státního rozpočtu (v Kč):

Rok	Podprogram Erasmus	Program Jean Monnet	CELKEM
2007	265 383 066	nebylo realizováno	265 383 066
2008	209 294 964	1 265 000	210 559 964
2009	272 874 760	1 526 533	274 401 293
CELKEM	747 552 790	2 791 533	750 344 323

Dofinancování podprogramů Erasmus a Jean Monnet probíhá dle schválených zásad. V rámci podprogramu Erasmus probíhá dofinancování mobilit studentů a zaměstnanců u všech veřejných vysokých škol a o finanční prostředky na dofinancování požádá rektor vysoké školy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím národní agentury. Prostředky, které jsou vysoké škole poskytnuty, použije vysoká škola pro účastníky podprogramu Erasmus na stipendia a na cestovní náhrady. Za výběr studentů dofinancovaných v mobilitách studentů a zaměstnanců zodpovídá příslušná vysoká škola, přičemž vybraní studenti a zaměstnanci musí splňovat Kvalifikační podmínky programu Erasmus pro mobilitu studentů a zaměstnanců. Dofinancování podprogramu Erasmus prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy umožňuje poskytnout stipendia většímu počtu vyjíždějících studentů a také udržet výši stipendií na určité úrovni tak, aby mohli vyjet do zahraničí i sociálně slabší studenti. Tato aktivita přispívá k úspěšnému naplňování cílů programu.

3.2 Finanční prostředky na administraci v letech 2007 – 2009

Prostředky na administraci Programu celoživotního učení (v Kč)

období	Ze státního rozpočtu	Z rozpočtu EU	Celková výše příspěvku
2007-2009	68 255 000	63 975 000	132 230 000

Celkový příspěvek na administraci Programu celoživotního učení se každoročně navyšuje s ohledem na vzrůstající počet podpořených projektů. Ve sledovaném období došlo k nárůstu o 10 800 tis. Kč, tj. 27,8 %.

Výše příspěvku na administraci z MŠMT vzrostla v roce 2009 v porovnání s rokem 2007 o 33,2 %. Evropská komise a MŠMT se na financování administrace Programu celoživotního učení podílí zhruba stejným dílem. Podíl finančních prostředků na administraci programu v porovnání s celkovou částkou určenou na granty se pohyboval v letech 2007 – 2009 v rozmezí 9,1 % - 10,5 %.

Celkově bylo na Program celoživotního učení za období 2007 – 2009 ze státního rozpočtu vynaloženo 812 159 tis. Kč. Tato částka pokrývá jak český příspěvek na administraci programu, tak dofinancování projektů podprogramu Erasmus a Jean Monnet.

3.3 Vývoj finančních prostředků

Jak je patrné z předchozích tabulek, tak rozpočet EU na granty ve všech podprogramech Programu celoživotního učení se každoročně navyšuje, aby mohla být uspokojena zvyšující se poptávka po aktivitách.

Od roku 2009 došlo ke změně rozdělování finančních prostředků na decentralizované projekty partnerství. Evropská komise nejprve alokuje všem členským zemím LLP pouze část jejich celkového rozpočtu. Zbývající procento se ponechá v tzv. rezervním fondu, který se dodatečně rozdělí členským zemím LLP až poté, co se na základě výběrového řízení ukáže, které země mají přebytek kvalitních projektů partnerství, na něž rozpočet nestačí. Tento systém umožňuje efektivnější distribuci rozpočtu mezi jednotlivé členské země LLP a schválení většího množství kvalitních projektů. ČR nyní díky zavedení rezervního fondu a velkému počtu kvalitních projektů může podpořit větší počet žádostí než v předchozích letech. V případě Erasmus v roce 2008 došlo v několika zemích k dodatečnému navýšení rozpočtu z externích zdrojů EU, což způsobilo reálný pokles rozpočtu v roce 2009 v ČR, protože v tomto roce již k čerpání z těchto zdrojů nedošlo.

4 Mobilita v rámci Programu celoživotního učení

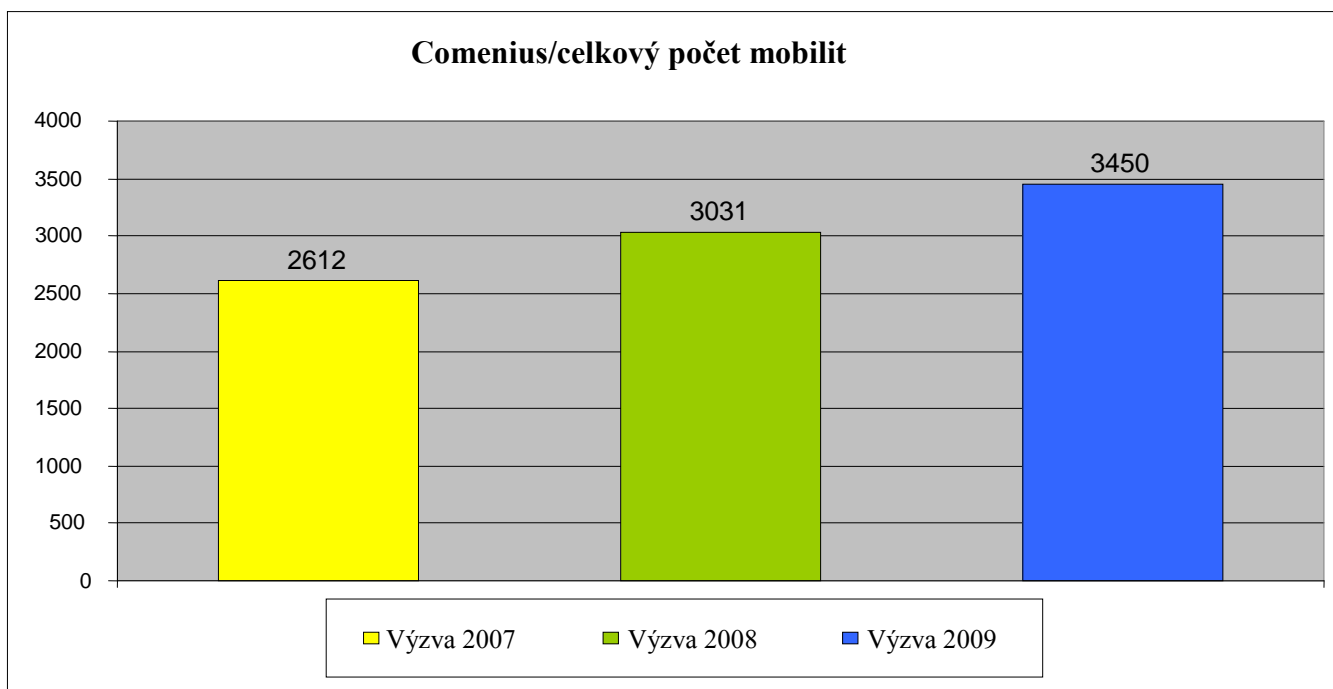
Národní agentura pro evropské vzdělávací programy zajišťuje zejména aktivity LLP zaměřené na uskutečňování mobilit, které jsou popsány v této kapitole. Výjimku tvoří aktivita Multilaterální projekty/Přenos inovací spadající do podprogramu Leonardo da Vinci, jejímž hlavním cílem je přenos nových postupů a produktů do zemí jednotlivých členů partnerství. Další výjimkou jsou Evropská jazyková cena Label a aktivita eTwinning. Tyto aktivity jsou samostatně popsány v bodě 4.3.

4.1 Mobilita účastníků vyjíždějících z ČR

4.1.1 Comenius

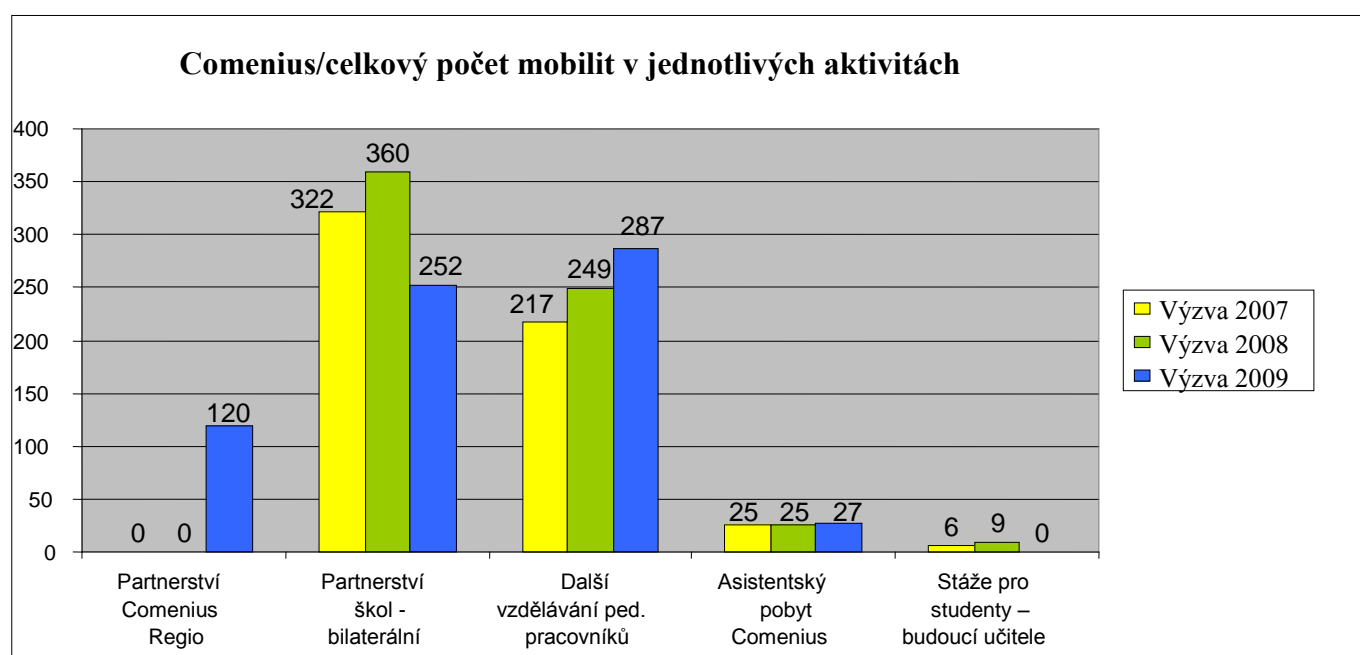
a) Comenius: přehled zahraničních mobilit za jednotlivé roky a aktivity

Comenius - celkový počet mobility ve všech aktivitách za výzvy 2007 – 2009

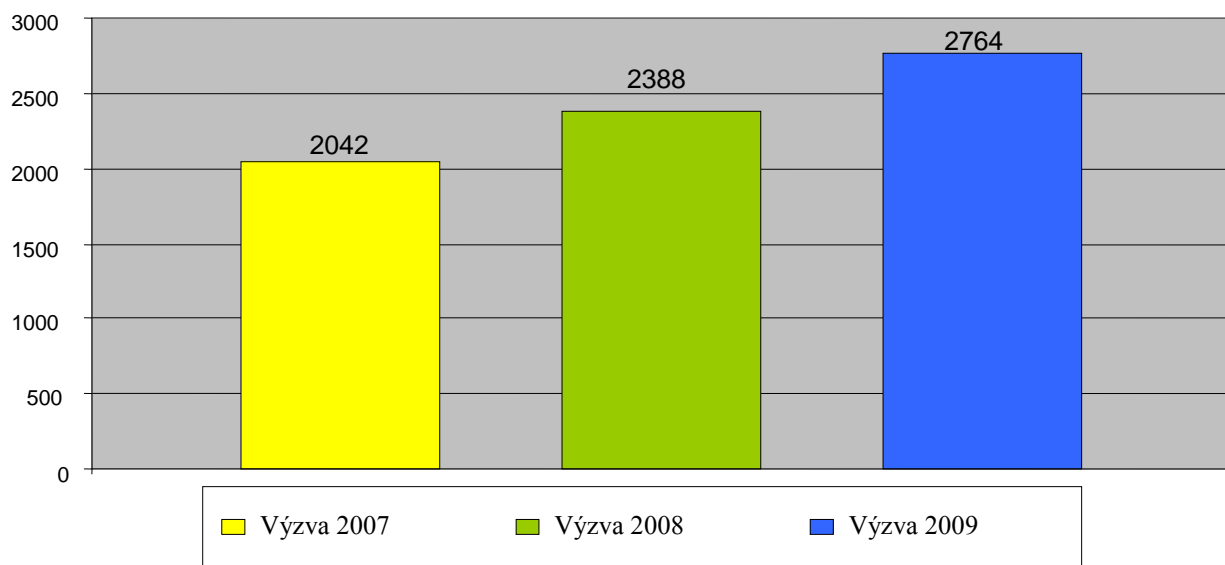
Ve dvou následujících grafech je uvedeno srovnání počtu mobilit uskutečněných v jednotlivých aktivitách podprogramu Comenius ve výzvách 2007 – 2009. Pro projekty partnerství škol schválené ve výzvách 2008 a 2009 uvedená čísla představují předpokládaný objem mobilit uskutečněných do konce projektového období k 31.7.2010, respektive 2011. Největší objem finančních prostředků je každoročně věnován multilaterálním Partnerstvím škol, také počty účastníků vyjíždějících v rámci této aktivity jsou nejvyšší.

Celkový počet mobilit v jednotlivých aktivitách

Počet mobility v aktivitě multilaterální Partnerství škol

Partnerství škol - multilaterální

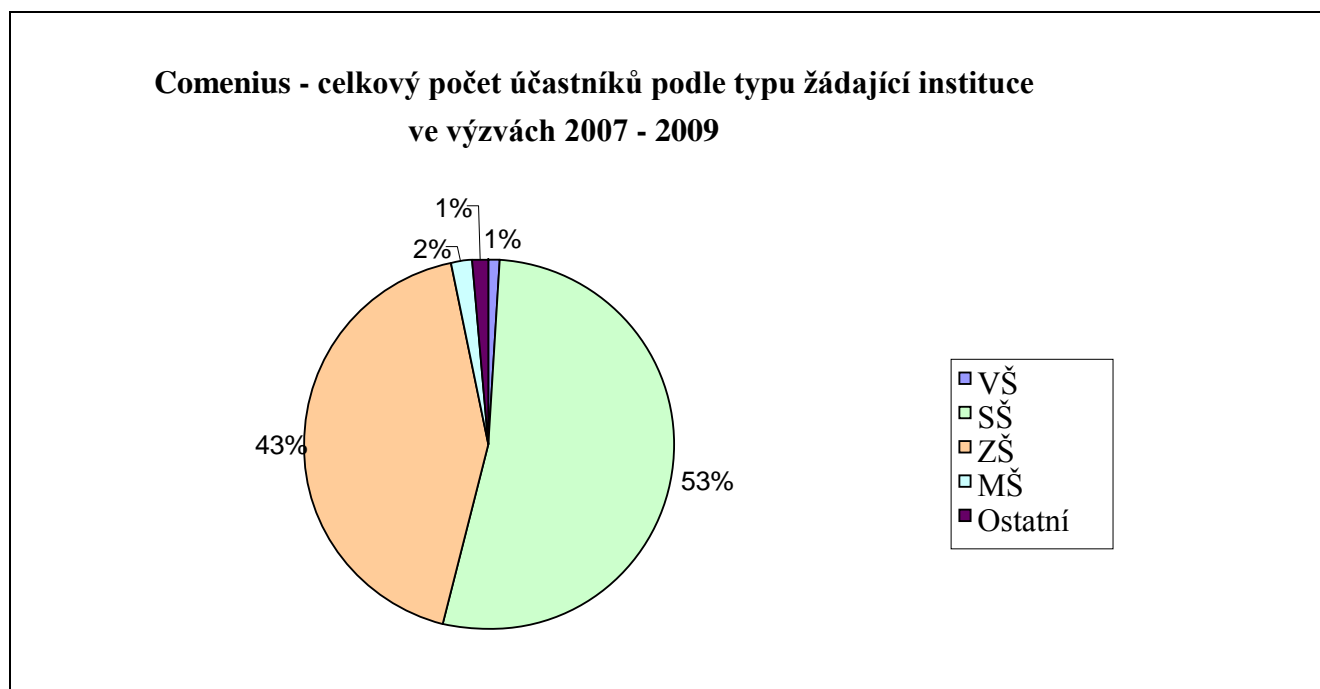

b) Comenius - počty účastníků podle typu žadající instituce

Žadající instituce	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
VŠ	33	36	34
SŠ	1136	1761	1906
ZŠ	1355	1169	1364
MŠ	86	64	16
Ostatní	2	1	130
Celkem	2612	3031	3450

V rámci podprogramu Comenius se mobilit nejčastěji účastní žáci, studenti, učitelé a další pedagogičtí pracovníci ze středních a základních škol. Jednoznačně nejvíce osob vyjíždí ze středních a základních škol v rámci projektů Partnerství škol. Pro výzvu 2009 je předpoklad, že do ukončení projektového období na mobilitu vyjede více než 3450 účastníků. Na druhém místě v oblíbenosti je aktivita Další vzdělávání pedagogických pracovníků. Jejím prostřednictvím každoročně vyjíždí 2 až 3 stovky učitelů na odborné kurzy v zahraničí. Celkový počet mobilit se rok od roku zvyšuje.

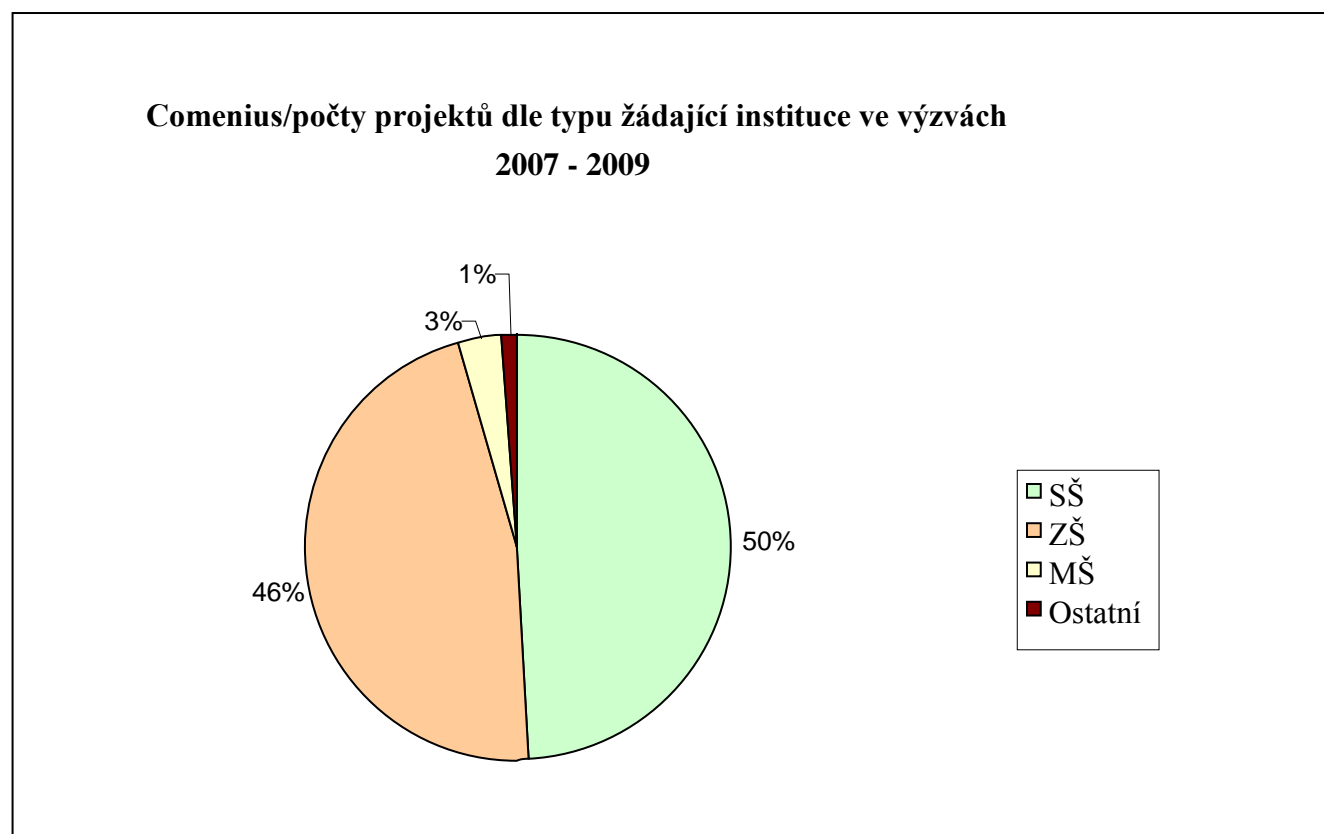
Comenius – celkový počet účastníků podle instituce

Comenius - Partnerství škol: počty schválených projektů dle typu žádající instituce

Žádající instituce	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
SŠ	106	85	87
ZŠ	126	64	71
MŠ	12	5	2
jiné	0	0	6
Celkem	244	154	166

Počty projektů dle typu žadající instituce ve výzvách 2007 - 2009

Z uvedené tabulky a grafu vyplývá, že nejčastějšími předkladateli projektů v rámci podprogramu Comenius jsou základní a střední školy. V roce 2007 byly kromě nových projektů Partnerství škol podávány i žádosti o prodloužení projektů schválených v letech 2005 a 2006. Proto je počet žádostí schválených v roce 2007 zdánlivě výrazně vyšší. Od roku 2009 mají možnost se zapojit do nové aktivity Partnerství Comenius Regio i další instituce, zřizovatelé škol (obce, kraje). Tyto instituce předkládají projekt, kterého se na regionální úrovni účastní i další organizace – minimálně jedna škola a jedna další organizace, jejíž činnost souvisí s oblastí školního vzdělávání (např. mládežnický klub, knihovna, sportovní oddíl).

c) Comenius: počty schválených projektů dle regionu žadající instituce

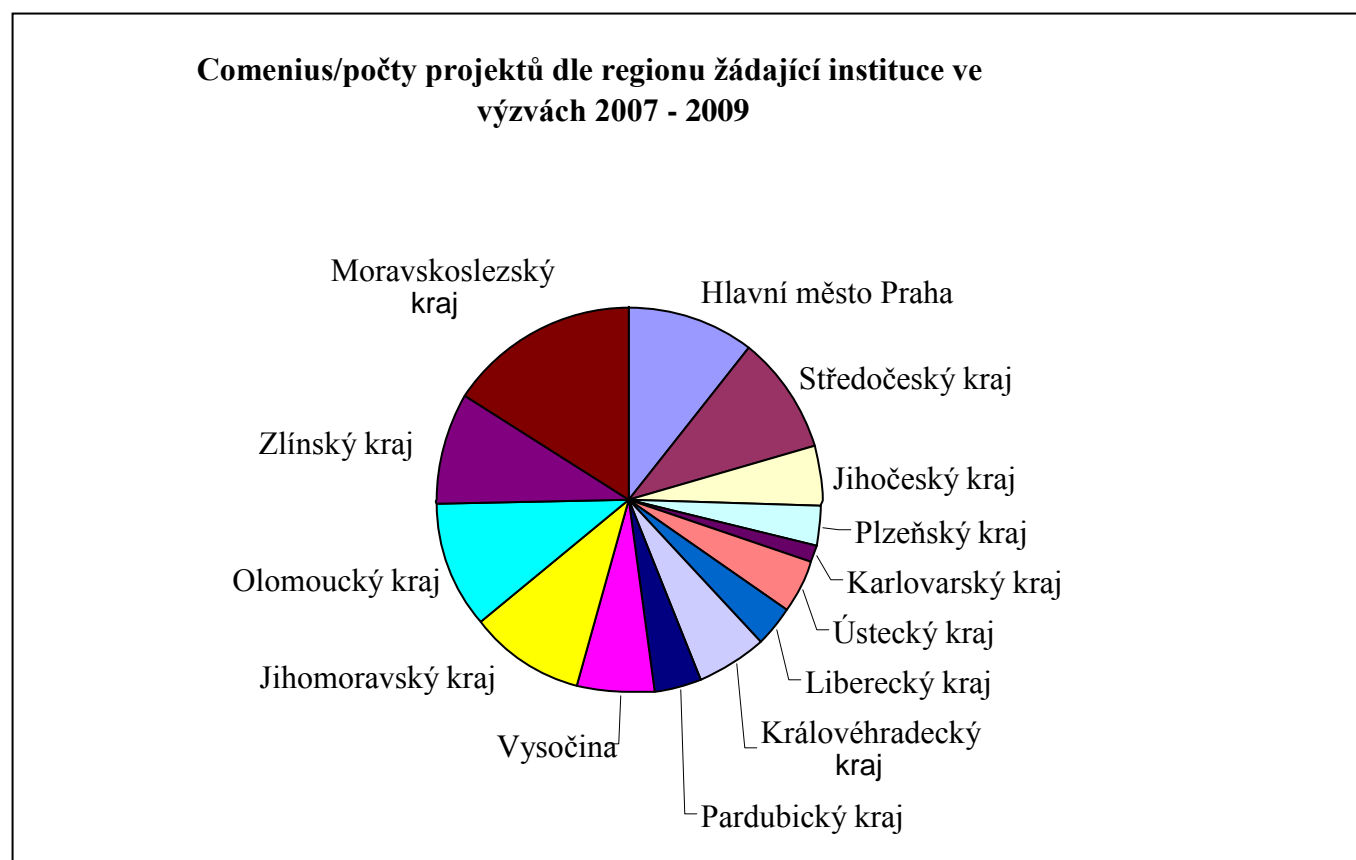
Region	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
Hlavní město Praha	28	19	14
Středočeský kraj	23	16	16
Jihočeský kraj	16	6	6
Plzeňský kraj	7	4	8
Karlovarský kraj	4	2	1
Ústecký kraj	13	6	7
Liberecký kraj	4	8	7
Královéhradecký kraj	15	7	11

Region	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
Pardubický kraj	9	7	6
Vysočina	11	12	12
Jihomoravský kraj	26	17	13
Olomoucký kraj	22	10	27
Zlínský kraj	32	10	11
Moravskoslezský kraj	34	30	27
Celkem	244	154	166

Počty projektů, které jsou schváleny institucím v jednotlivých krajích, se významně liší. Neaktivnějšími regiony jsou tradičně Moravskoslezský a Olomoucký kraj. Nejméně aktivní je Karlovarský kraj. Značný pokles předložených projektů národní agentura zaznamenala také v Praze.

Národní agentura každoročně pořádá tzv. Info Days semináře, jejichž cílem je seznámit nejširší veřejnost s možnostmi, které jim Program celoživotního učení nabízí. Pro tyto semináře jsou voleny právě ty regiony, které v jednotlivých podprogramech vykazují nižší procento účasti a úspěšnosti při předkládání projektových žádostí.

Počty projektů dle regionu žadající instituce ve výzvách 2007 - 2009

d) Comenius: počty schválených projektů dle tematických oblastí

Tematická oblast	Výzva 2008	Výzva 2009
Aktivní občanství	7	12
Zaměření na skupiny se speciálními potřebami	5	6
Výtvarná výchova	8	9
Porovnávání vzdělávacích systémů	5	6
Kulturní dědictví	23	20
Životní prostředí	22	19
Evropské občanství	14	18
Výuka a studium cizích jazyků	8	10
Zdravý životní styl	4	10
Mezikulturní vzdělávání	13	7
Poznávání evropských zemí	9	9
Nové technologie, ICT	8	7
Ostatní	28	27

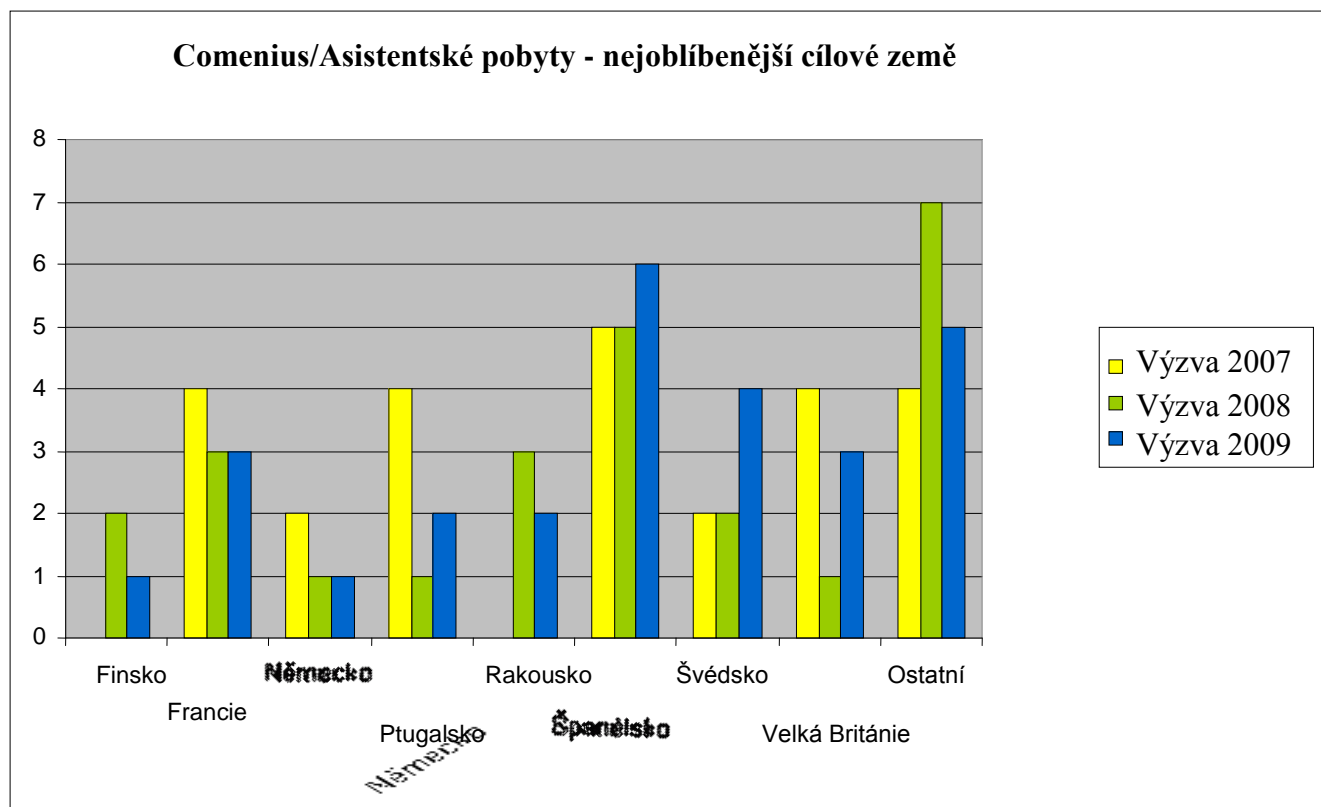
e) Comenius: nejoblíbenější cílové země podle počtu vyjíždějících osob

Individuální mobility (zahrnující Asistentské pobyty a Další vzdělávání pedagogických pracovníků) realizované v rámci podprogramu Comenius jsou jedinými aktivitami, u nichž národní agentura systematicky sleduje země, do kterých jednotliví účastníci vyjíždějí. Pro projekty Partnerství škol není možné takovou statistiku vést, protože školy předem národní agentuře nesdělují počet mobilit uskutečněných do jednotlivých partnerských zemí.

Comenius Asistentské pobyty – nejoblíbenější cílové země

Cílová země	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
Finsko	0	2	1
Francie	4	3	3
Německo	2	1	1
Portugalsko	4	1	2
Rakousko	0	3	2
Španělsko	5	5	6
Švédsko	2	2	4
Velká Británie	4	1	3
Ostatní	4	7	5
Celkem	25	25	27

Asistentské pobyty – nejoblíbenější cílové země

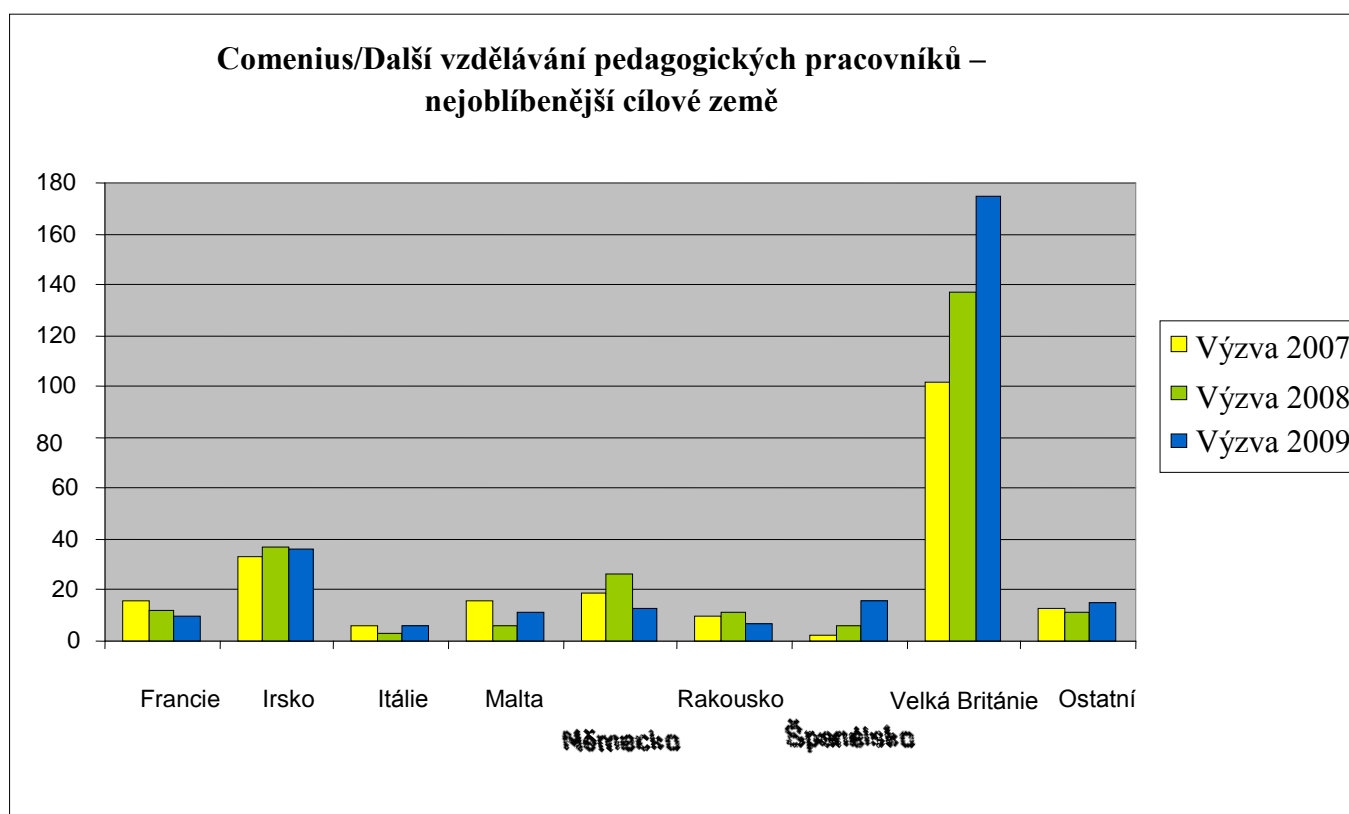
Žadatelé o Asistentský pobyt Comenius nejčastěji volí hostitelskou školu v zemích jako je Španělsko, Francie nebo Velká Británie. Také skandinávské země patří mezi oblíbené destinace našich asistentů. Ve valné většině případů se daří umístit asistenty do země, kterou uvedli na prvním místě ve svých přihláškách. Mezi žadateli převažují budoucí učitelé jazyků, učitelé neязыkových předmětů jsou v menšině.

Většina asistentů preferuje pobyty delší než 6 měsíců. Účastníci asistentských pobytů si po návratu cení zejména získání pedagogické praxe, vyzkoušení různých vyučovacích metod, zlepšení nebo osvojení jazyka hostitelské země, poznání systému tamního školství a také jiné kultury a navázání kontaktů mnohdy na celý život. Oceňují také význam pobytu pro jejich osobnostní růst a ujasnění jejich dalšího profesního směřování.

Comenius: Další vzdělávání pedagogických pracovníků – nejoblíbenější cílové země

Cílová země	Výzva 2007	Výzva 2008	Výzva 2009
Francie	16	12	10
Irsko	33	37	36
Itálie	6	3	6
Malta	16	6	11
Německo	19	26	13
Rakousko	10	11	7
Španělsko	2	6	16
Velká Británie	102	137	175
Ostatní	13	11	15
Celkem	217	249	289

Další vzdělávání pedagogických pracovníků – nejoblíbenější cílové země

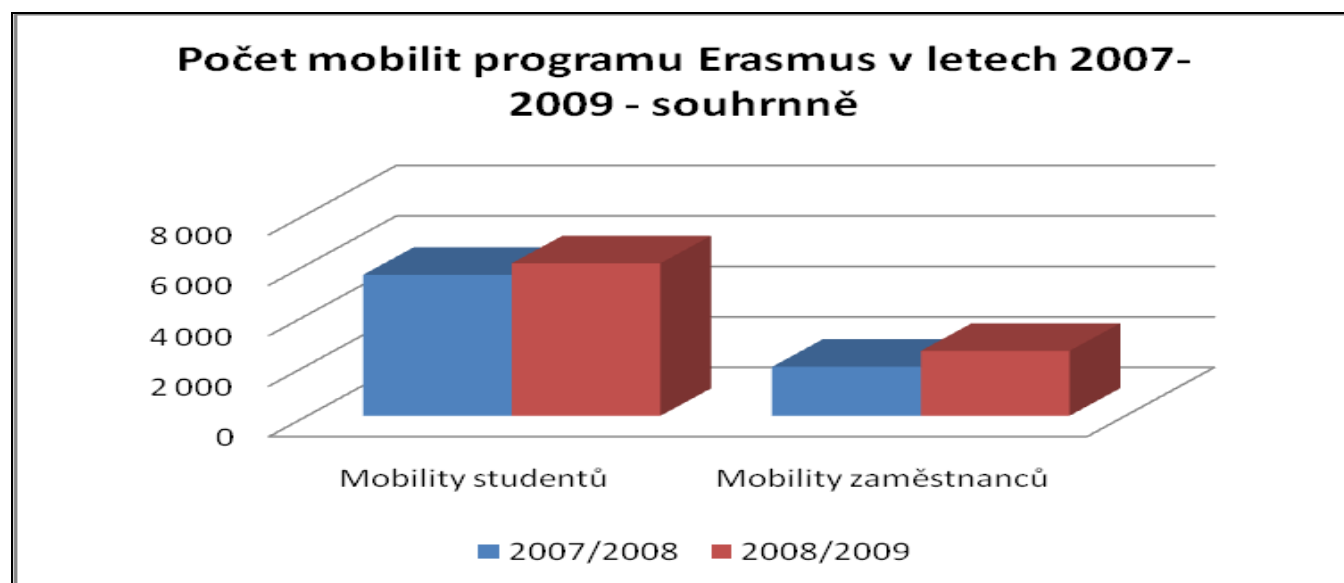

Žadatelé o další vzdělávání pedagogických pracovníků preferují vzdělávací aktivity ve Velké Británii, Irsku, Španělsku a Německu. Nejčastějším typem mobility je účast na vzdělávacím kurzu. Účastníci volí obvykle jazykově a metodicky zaměřené kurzy v zemi, kde se daným jazykem hovoří.

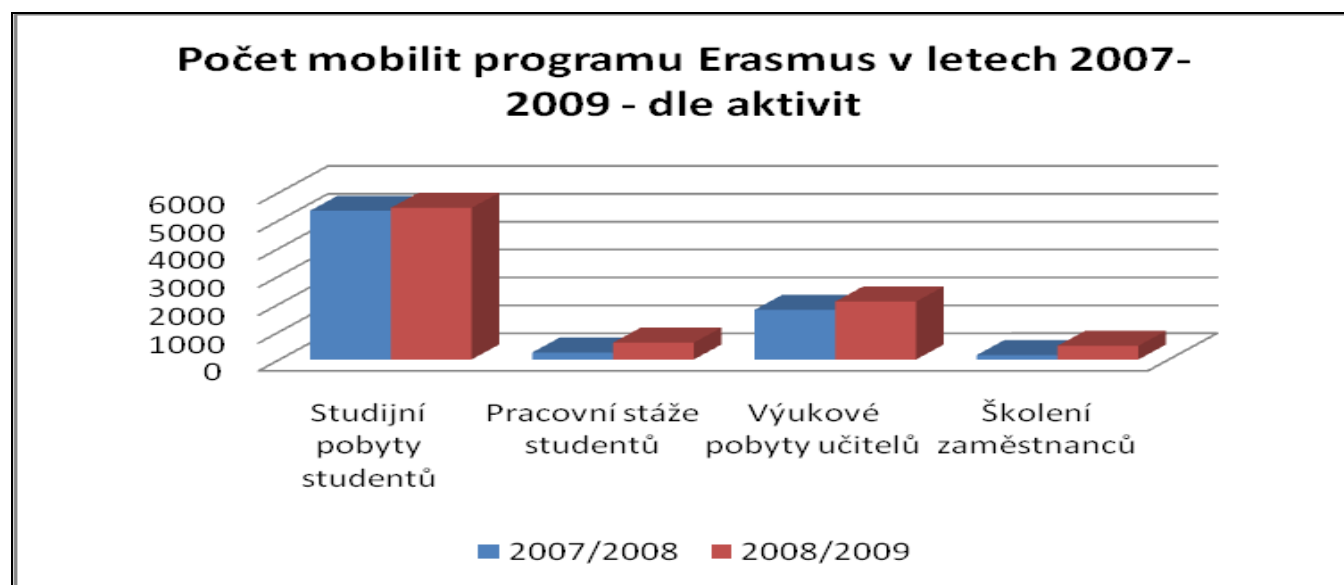
4.1.2 Erasmus

a) Erasmus: počet účastníků zahraničních mobilit za jednotlivé roky a aktivity

Počet mobilit programu Erasmus v letech 2007 – 2009 souhrnně

Počet mobilit programu Erasmus v letech 2007 – 2009 – dle aktivit

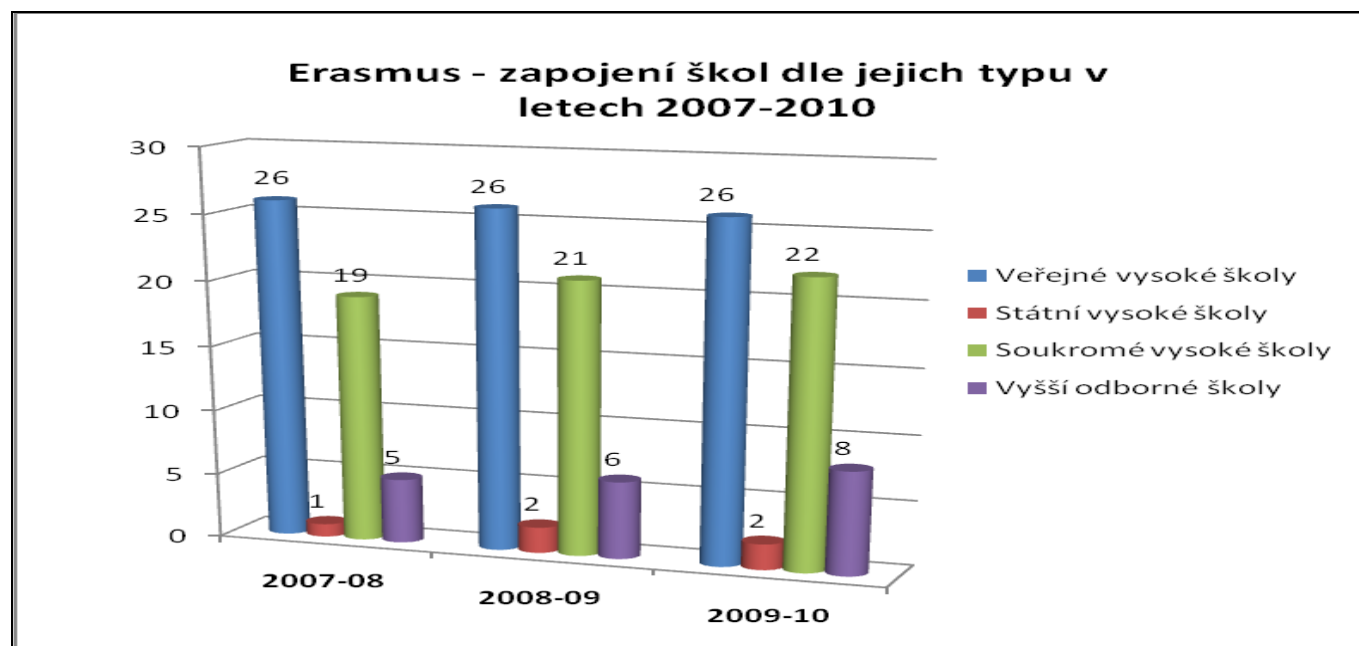

Počty mobilit u všech čtyř aktivit podprogramu Erasmus každoročně stoupají. U mobilit studentů zaznamenala velký nárůst v počtu zahraničních výjezdů aktivita pracovní stáž (252 studentů v akademickém roce 2007/2008 a 605 studentů v akademickém roce 2008/2009), což je dáno zvyšujícím se zájmem studentů o přesah studia do praxe a o ověření studijních poznatků ve světě práce. V neposlední řadě je to též dáno zájmem studentů o zkušenost se zahraničním zaměstnavatelem, která pak vytváří lepší profil absolventa. V případě mobilit zaměstnanců zaznamenala velký nárůst v počtu zahraničních výjezdů

aktivita školení (161 zaměstnanců v akademickém roce 2007/2008 a 493 zaměstnanců v roce 2008/2009), která je určena nejen pedagogickým pracovníkům, ale i administrativním a jiným pracovníkům vysokoškolských institucí.

b) Erasmus: počty schválených projektů podle typu žádající instituce

Erasmus – zapojení škol dle jejich typu v letech 2007 - 2010

Od akademického roku 2007/2008 jsou do podprogramu Erasmus zapojeny všechny české veřejné vysoké školy (26), od roku 2008/2009 se ho účastní i všechny státní vysoké školy (2). Počet zapojených soukromých vysokých škol a vyšších odborných škol se každoročně zvyšuje a do dalších let se očekává nárůst v zapojení zejména u soukromých vysokých škol.

c) Erasmus: počty vyjíždějících osob dle tematických oblastí (oboru vzdělání/ekonomické činnosti)

Mobilita studentů na studijní pobyty

	2007/2008	2008/2009
Obecné vzdělávání	278	0
Vzdělávání a výchova	89	358
Humanitní vědy a umění	1234	1241
Společenské vědy, obchod a právo	1942	2035
Přírodní vědy, matematika a informatika	510	526
Technické vědy, výroba a stavebnictví	605	653
Zemědělství a veterinářství	203	134
Zdravotnictví a sociální péče	353	348
Služby	0	133
Nezačlenitelné programy	121	12
Celkem	5335	5440

Pozn. rok 2009/2010 bude k dispozici na podzim roku 2010

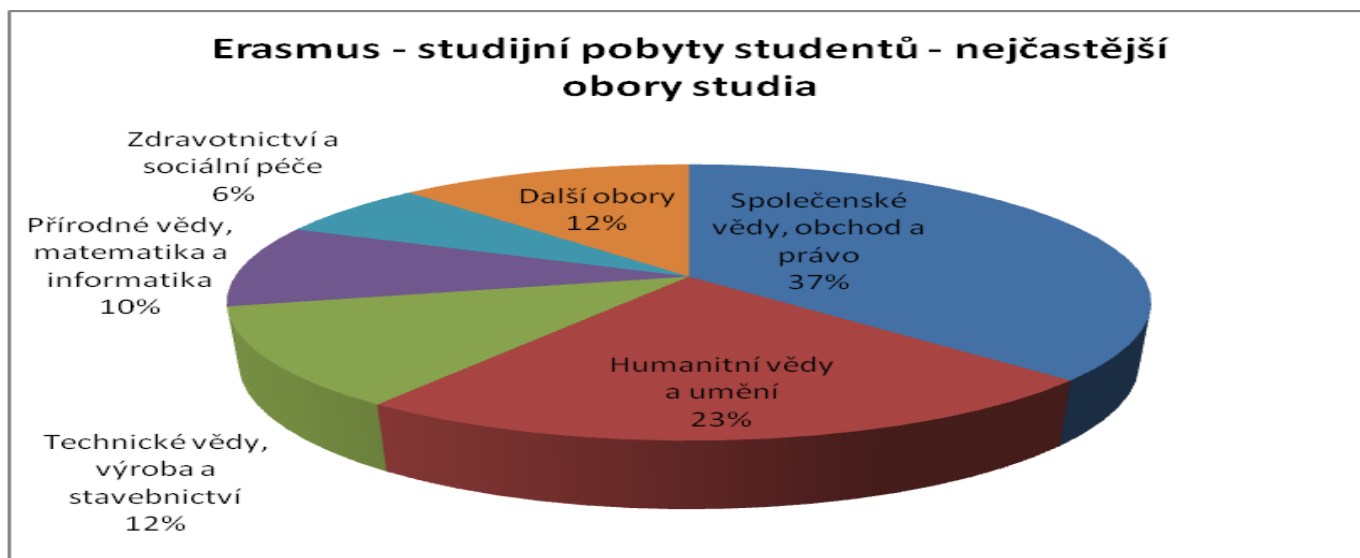
Mobilita studentů na pracovní stáži

	2007/2008	2008/2009
Zemědělství, lesnictví a rybnářství	10	14
Těžba a dobývání	0	0
Zpracovatelský průmysl	24	31
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	7	1
Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1	5
Stavebnictví	15	33
Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	5	6
Doprava a skladování	2	4
Ubytování, stravování a pohostinství	9	42
Informační a komunikační činnosti	28	33
Peněžnictví a pojišťovnictví	8	2
Činnosti v oblasti nemovitostí	0	2
Profesní, vědecké a technické činnosti	21	94
Administrativní a podpůrné činnosti	7	81
Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	45	16
Vzdělávání	5	47
Zdravotní a sociální péče	36	75
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	17	101
Ostatní činnosti	12	18
Činnosti domácností jako zaměstnavatelů, činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	0	0
Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	0	0
Celkem	252	605

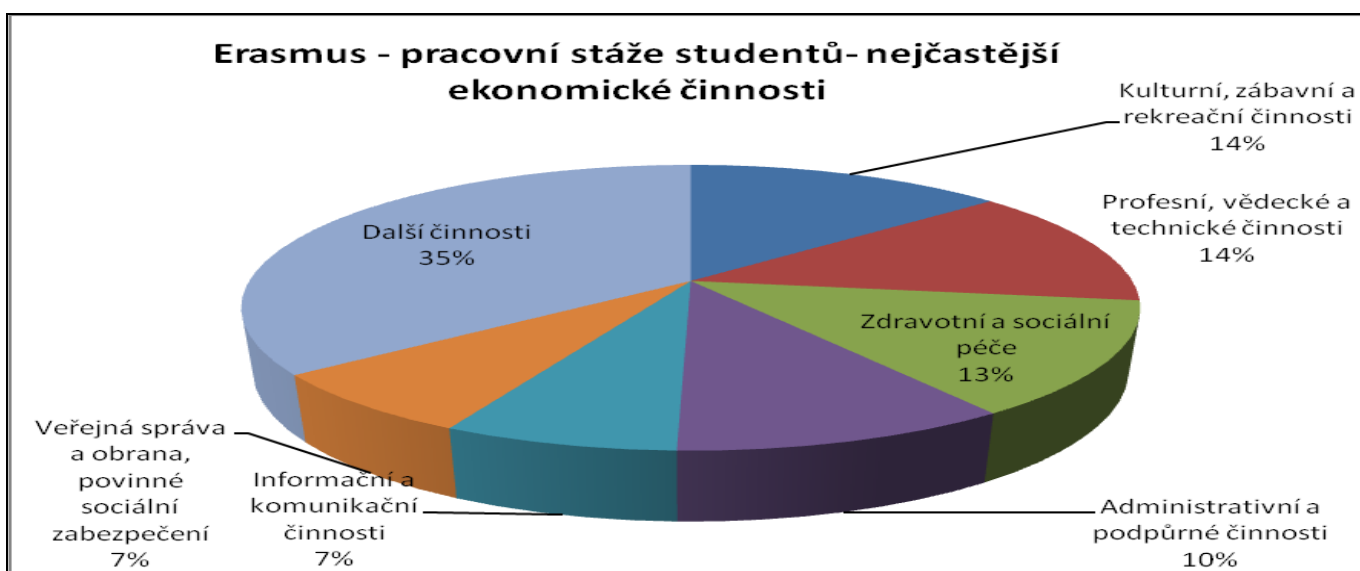
Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty

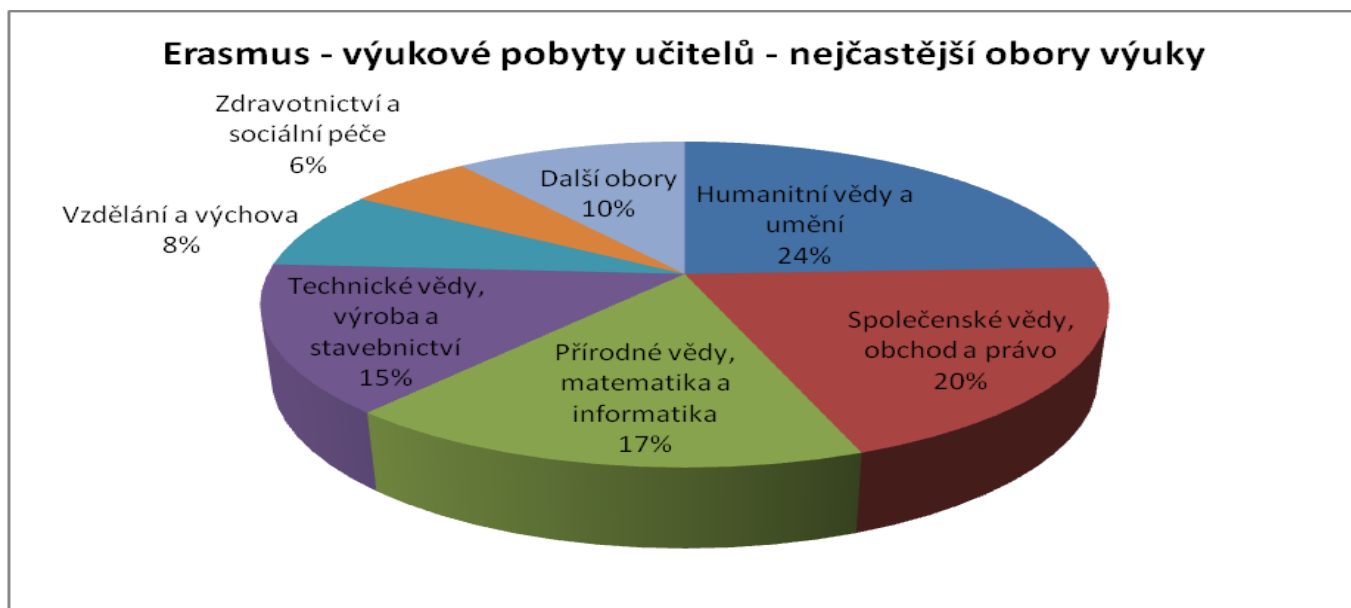
	2007/2008	2008/2009
Obecné vzdělávání	148	0
Vzdělávání a výchova	75	225
Humanitní vědy a umění	434	505
Společenské vědy, obchod a právo	359	413
Přírodní vědy, matematika a informatika	301	356
Technické vědy, výroba a stavebnictví	261	305
Zemědělství a veterinářství	83	83
Zdravotnictví a sociální péče	80	140
Služby	0	47
Nezačlenitelné programy	40	6
Celkem	1781	2080

Erasmus – studijní pobyty studentů – nejčastější obory studia

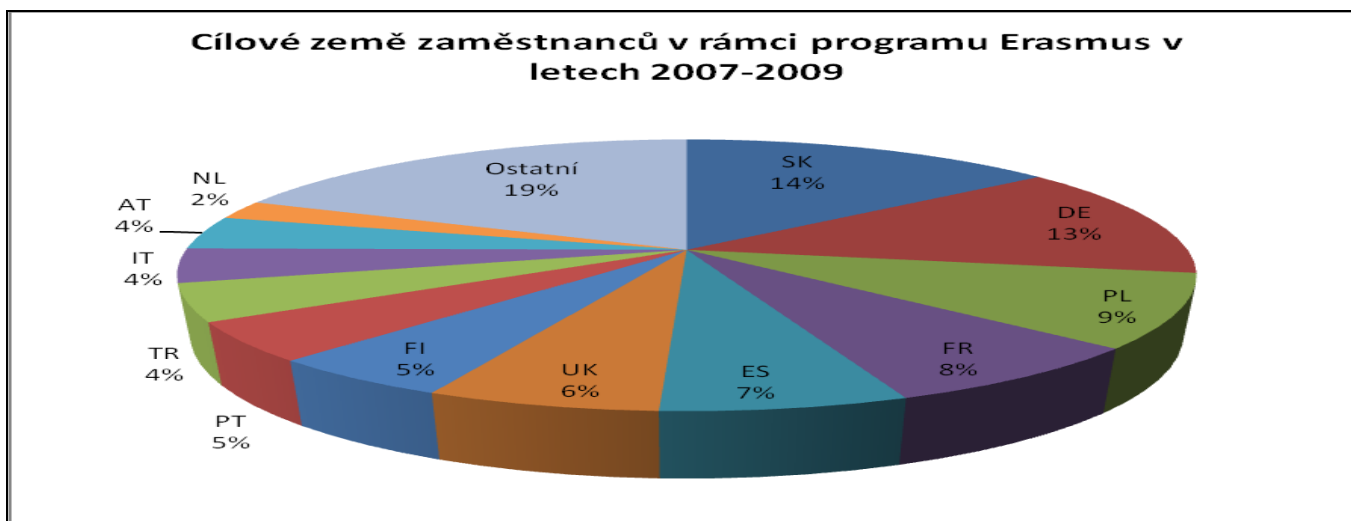
Erasmus – pracovní stáže studentů – nejčastější ekonomické činnosti

Nejčastěji jezdí čeští studenti v rámci podprogramu Erasmus studovat společenské vědy, obchod a právo, na druhém místě humanitní vědy a umění a na třetím místě technické vědy, výrobu a zdravotnictví. V případě pracovních stáží studenti často pracují v odvětví kulturní, zábavní a rekreační činnosti (např. v muzeích či hotelech), dále stejně často provozují profesní, vědecké a technické činnosti a velmi často v zahraniční organizaci pracují v oboru zdravotní a sociální péče (např. jako zdravotní sestry či lékaři). Pedagogové vyjíždějící na mobilitu podprogramu Erasmus jezdí na partnerské vysokoškolské instituce nejčastěji vyučovat humanitní vědy a umění, společenské vědy, obchod a právo a do třetice přírodní vědy, matematiku a informatiku.

d) Erasmus: nejoblíbenější cílové země podle počtu vyjíždějících

Erasmus: nejoblíbenější cílové země podle počtu vyjíždějících osob

Pozn. Rok 2009/2010 bude k dispozici na podzim roku 2010

Mobilita studentů na studijní pobyty

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	287	172	25	1 038	170	22	459	334	663	115	43	77	9	245	49	2	10	227	83	140	248	13	166	101	78	111	428	5	6	9	5 335
2008/2009	294	188	28	873	191	32	521	350	674	135	35	84	10	225	53	2	18	206	120	149	257	9	206	130	73	113	445	3	4	12	5 440

Mobilita studentů na pracovní stáže

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	10	13	0	42	2	2	17	14	61	3	0	5	0	13	0	0	1	10	2	4	6	0	2	1	10	0	34	0	0	0	252
2008/2009	47	41	1	99	10	0	53	22	94	14	3	5	2	31	1	2	0	20	6	6	15	4	5	6	27	4	82	1	0	4	605

Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	79	43	24	264	18	7	121	88	150	36	19	18	2	73	34	0	13	34	20	158	75	14	23	38	239	83	101	0	2	5	1 781
2008/2009	74	39	44	262	22	14	140	106	136	39	38	12	0	81	32	0	18	44	21	216	109	23	19	41	354	99	88	0	5	4	2 080

Mobilita zaměstnanců na školení

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	7	8	2	16	0	1	9	9	19	4	2	0	0	10	3	0	0	5	5	4	6	0	3	3	13	3	22	3	4	0	161
2008/2009	18	7	0	62	8	0	28	24	39	13	4	10	3	20	8	0	2	17	11	18	21	2	11	1	42	16	70	0	1	37	493

Jak ukazuje graf a tabulky s cílovými zeměmi zaměstnanců, pedagogové, ale i další zaměstnanci vysokoškolských institucí, nejčastěji volí za svou cílovou zemi Slovensko, Německo a Polsko, což je dáno jazykovou a sociokulturní propojeností ČR s uvedenými státy. Studenti zase nejčastěji volí pro svůj studijní pobyt nebo pracovní stáž Německo, Francii a Španělsko. ČR se tak shoduje s evropským trendem mobility podprogramu Erasmus, kde trojici nejoblíbenějších zemí evropských studentů tvoří také tyto země.

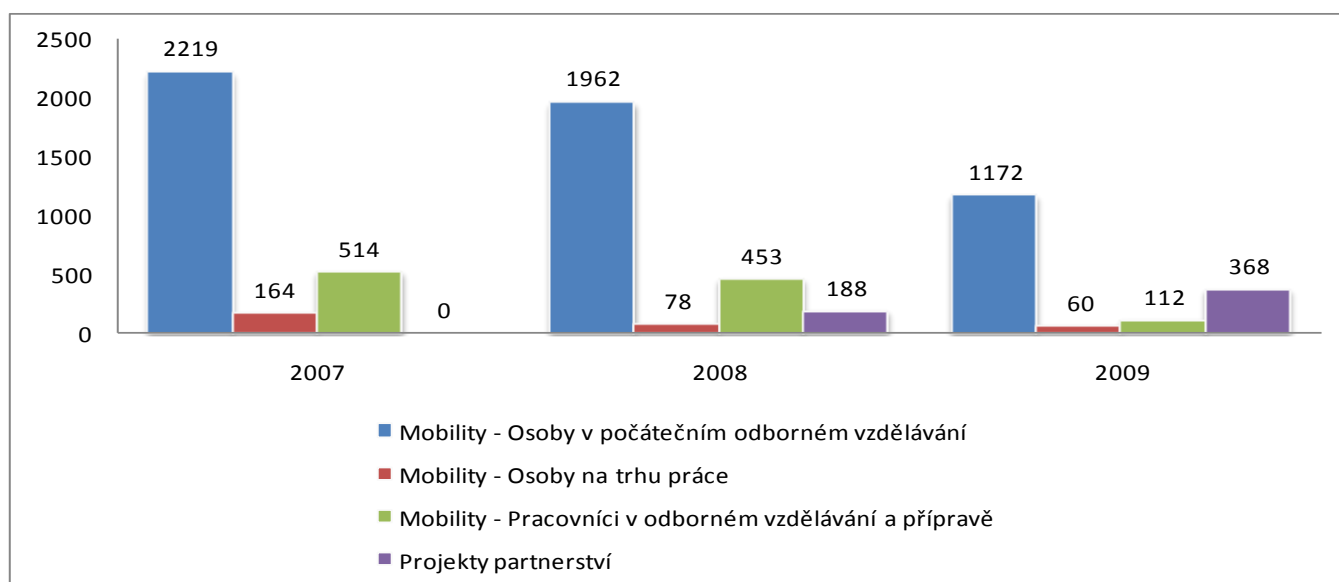
4.1.3 Leonardo da Vinci

a) Leonardo da Vinci: počty účastníků podle jednotlivých let výzvy a aktivit

V podprogramu Leonardo da Vinci jsou k zmapování počty mobility v Projektech partnerství a Projektech mobility, proto tato kapitola bude vypovídat o těchto dvou aktivitách.

Aktivita	2007	2008	2009	Celkem
Mobility - Osoby v počátečním odborném vzdělávání	2219	1962	1172	5353
Mobility - Osoby na trhu práce	164	78	60	302
Mobility - Pracovníci v odborném vzdělávání a přípravě	514	453	112	1079
Projekty partnerství	0	188	368	556
Celkem	4904	4689	3721	7290

Počet účastníků vycestovaných v rámci Projektů mobility

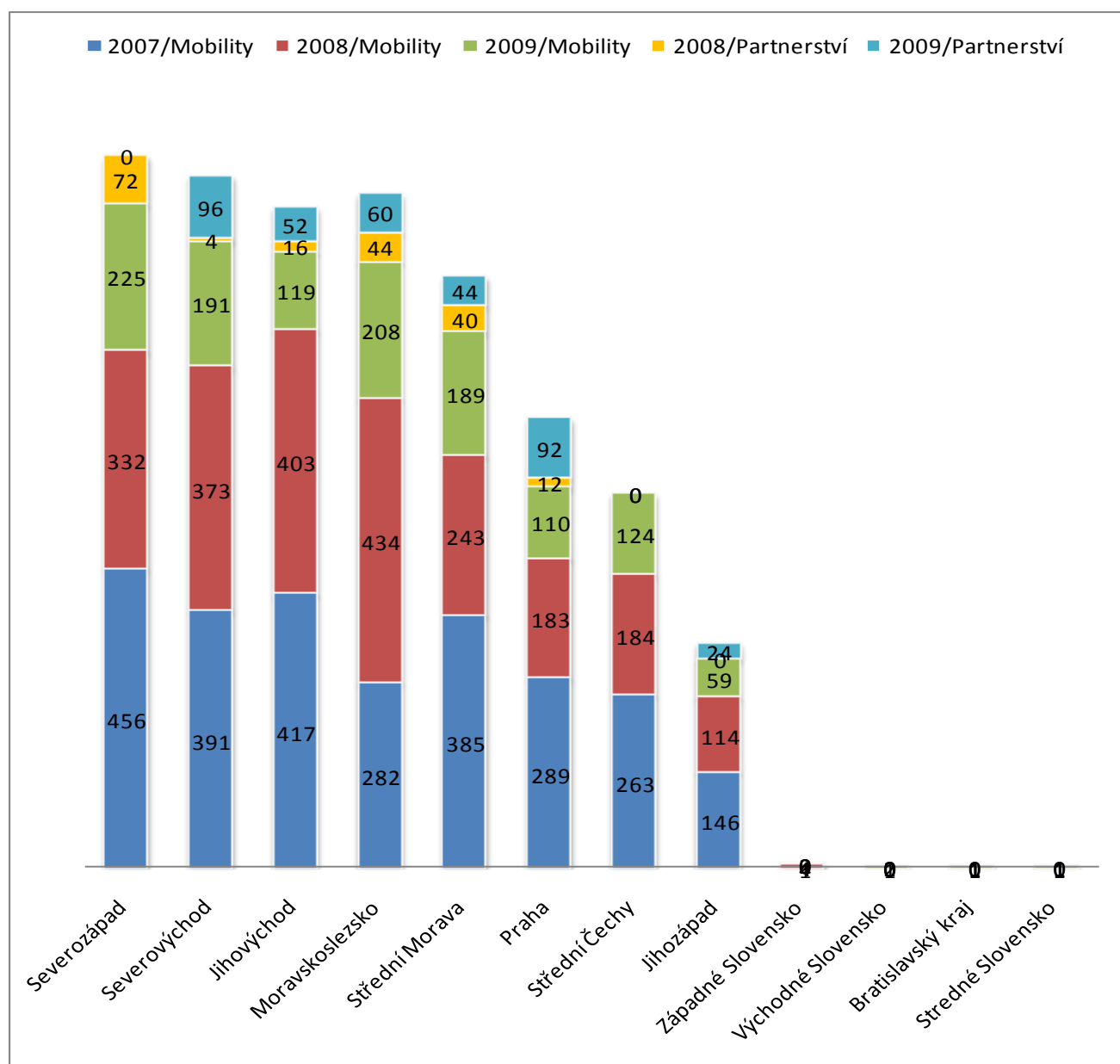

V rámci Projektů mobility schválených v roce 2007 vycestovalo celkem 2633 účastníků. Počet účastníků z projektů výzvy 2008 může být ještě navýšen, vzhledem k tomu, že projekty budou končit v květnu 2010. Počet účastníků z projektů 2009 bude určitě navýšen, neboť tyto projekty budou končit na konci května 2011. Nejvíce účastníků vycestovalo v rámci cílové skupiny Osoby v počátečním odborném vzdělávání. Za rok 2008 jsou v podpořených Projektech partnerství realizovány mobility v počtu 188 mobilit a za rok 2009 již v celkovém počtu 368 mobilit.

b) Leonardo da Vinci: počty účastníků podle regionu účastníka (Projekty mobility a Projekty partnerství)

Rok/Aktivita	Severozápad	Severovýchod	Jihovýchod	Moravskoslezsko	Střední Morava	Praha	Střední Čechy	Jihozápad	Západné Slovensko	Východné Slovensko	Bratislavský kraj	Stredné Slovensko	Celkem
2007/Mobility	456	391	417	282	385	289	263	146	1	1	1	1	2633
2008/Mobility	332	373	403	434	243	183	184	114	4	0	1	1	2272
2009/Mobility	225	191	119	208	189	110	124	59	2	2	1	1	1231
2008/Partnerství	72	4	16	44	40	12	0	0	0	0	0	0	188
2009/Partnerství	0	96	52	60	44	92	0	24	0	0	0	0	368
Celkem	1085	1055	1007	1028	901	686	571	343	7	3	3	3	6692

Výjezdy účastníků Projektů mobility dle regionů

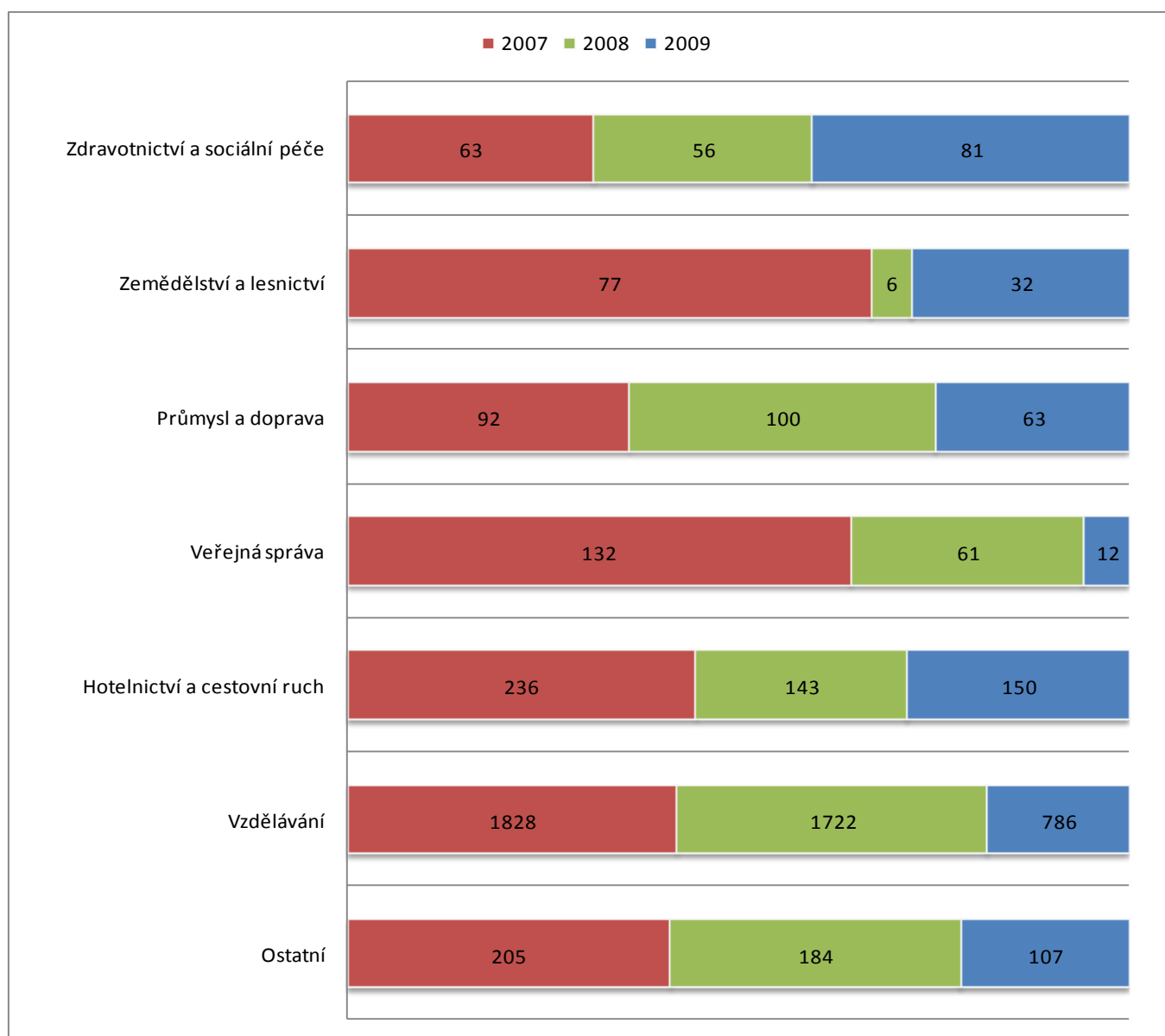

V rámci Projektů mobility celkem doposud vycestovalo nejvíce účastníků ze severozápadního regionu. Nejméně jich pocházelo z regionu Jihozápad (v případě českých účastníků). V rámci Projektů partnerství v roce 2008 byl neaktivnějším regionem Moravskoslezský kraj s počtem 44 účastníků mobility. V roce 2009 bylo nejvíce účastníků v počtu 92 na mobilitu vysláno z hlavního města Prahy. Celkový počet účastníků za dva roky existence Projektů partnerství je 556.

d) Leonardo da Vinci: počty účastníků podle tematických oblastí (dle oborů stáží v Projektech mobilit)

2007	Počet účastníků
Vzdělávání	1828
Hotelnictví a cestovní ruch	236
Veřejná správa	132
Průmysl a doprava	92
Zemědělství a lesnictví	77
Zdravotnictví a sociální péče	63
Ostatní	205
Celkem	2633
2008	Počet účastníků
Vzdělávání	1722
Hotelnictví a cestovní ruch	143
Průmysl a doprava	100
Veřejná správa	61
Zdravotnictví a sociální péče	56
Zemědělství a lesnictví	6
Ostatní	184
Celkem	2272
2009	Počet účastníků
Vzdělávání	786
Hotelnictví a cestovní ruch	150
Zdravotnictví a sociální péče	81
Průmysl a doprava	63
Zemědělství a lesnictví	32
Veřejná správa	12
Ostatní	107
Celkem	1231

Zaměření na tematické oblasti v rámci stáží

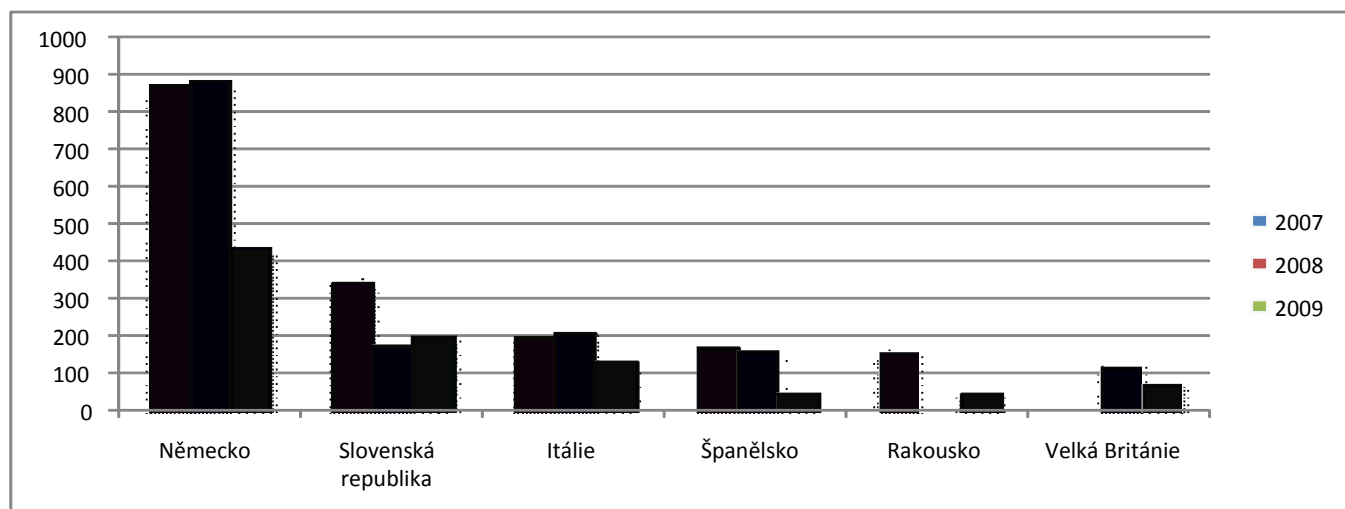

V rámci projektů z výzvy 2007 se největšího počtu účastníků týkaly stáže v oboru vzdělávání. Tomuto oboru se věnovali všichni účastníci cílové skupiny „pracovníci v odborném vzdělávání a přípravě“. Nejrozšířenější jsou v rámci stáží pro osoby v počátečním odborném vzdělávání obory cestovní ruch a zemědělství. V projektech z výzvy 2008 se všechny mobility pracovníků v odborném vzdělávání a přípravě týkaly oblasti vzdělávání. V ostatních cílových skupinách nejvíce účastníků pracovalo v oblasti cestovního ruchu. Druhou nejfrekventovanější oblastí bylo zdravotnictví a sociální péče a na třetím místě byly stáže v oboru zemědělství. Všechny mobility pracovníků v odborném vzdělávání a přípravě v projektech 2009 se opět týkaly vzdělávání. V ostatních projektech doposud vycestovalo nejvíce účastníků z oblasti cestovního ruchu.

e) Leonardo da Vinci: nejoblíbenější cílové země (Projekty mobility)

	Počet účastníků		
	2007	2008	2009
Německo	877	888	439
Slovenská republika	351	182	204
Itálie	207	216	137
Španělsko	175	166	52
Rakousko	161	0	51
Velká Británie	158	124	79

Nejnavštěvovanější země českými účastníky

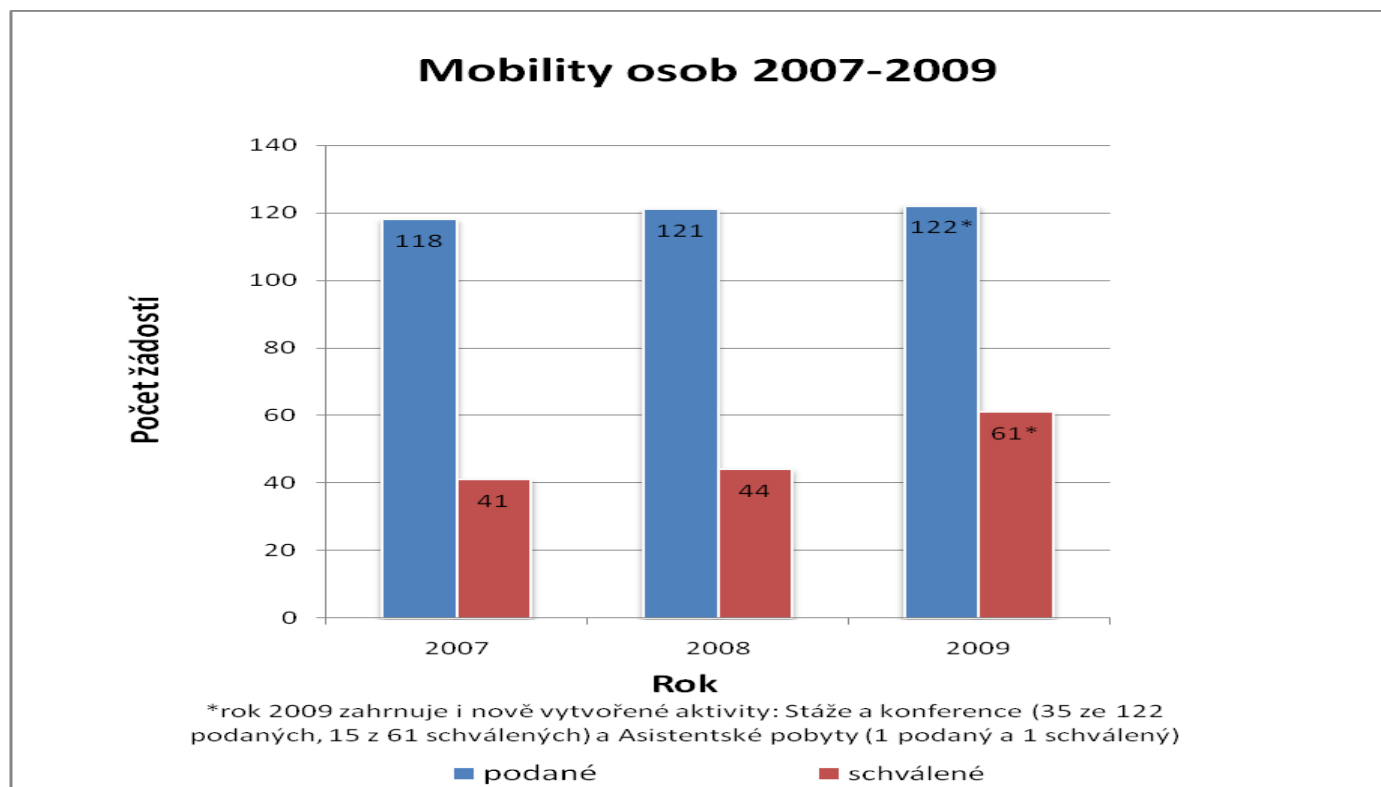
Nejnavštěvovanější zemí ve všech letech bylo Německo s celkovým počtem účastníků přes 2200. Na druhém místě se v těchto letech střídaly Itálie a Slovenská republika. V roce 2007 bylo kromě již zmíněných zemí další velmi navštěvovanou zemí Rakousko spolu se Španělskem, ale v projektech v letech 2008 a 2009 bylo Rakousko nahrazeno Velkou Británií.

4.1.4 Grundtvig

a) Grundtvig: přehled zahraničních mobilit za jednotlivé roky a aktivity

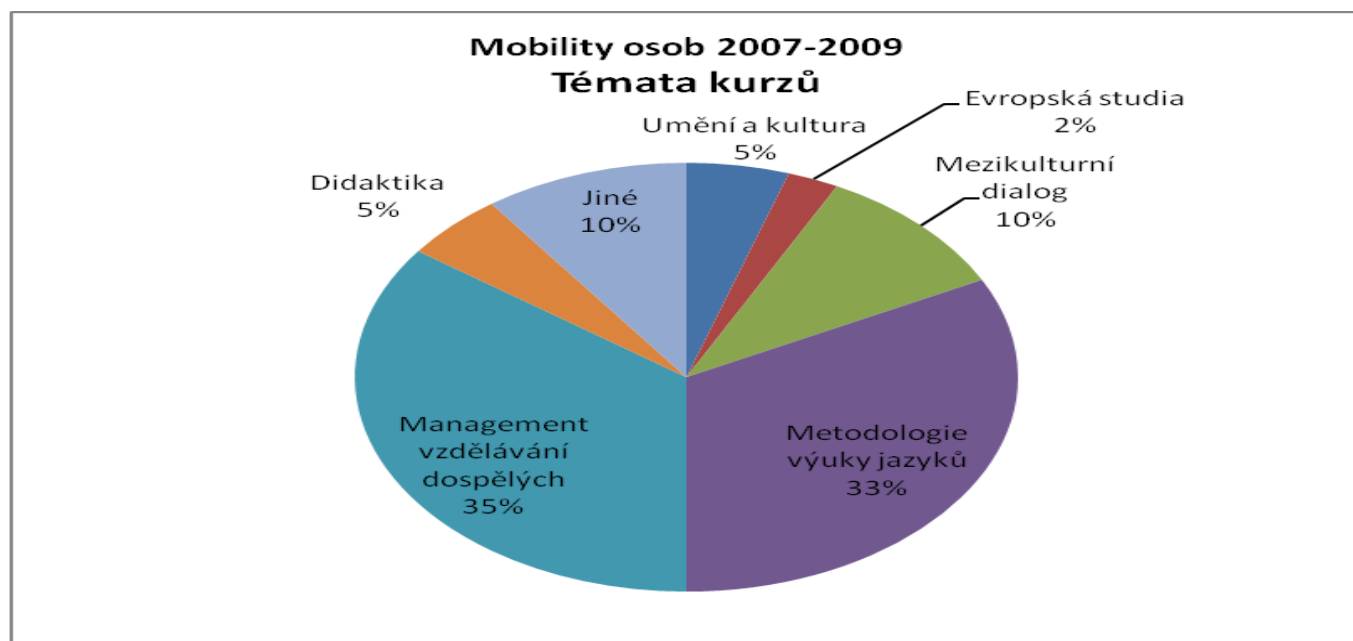
V období 2007 – 2009 vyjelo v rámci aktivity Mobility osob celkem 146 osob. Rovněž bylo schváleno 105 projektů partnerství, v jejichž rámci vyjelo do zahraničí více než jeden tisíc učitelů a jejich dospělých studentů.

Počet žádostí v rámci aktivity Mobility

b) Grundtvig: tematické oblasti dle schválených projektů

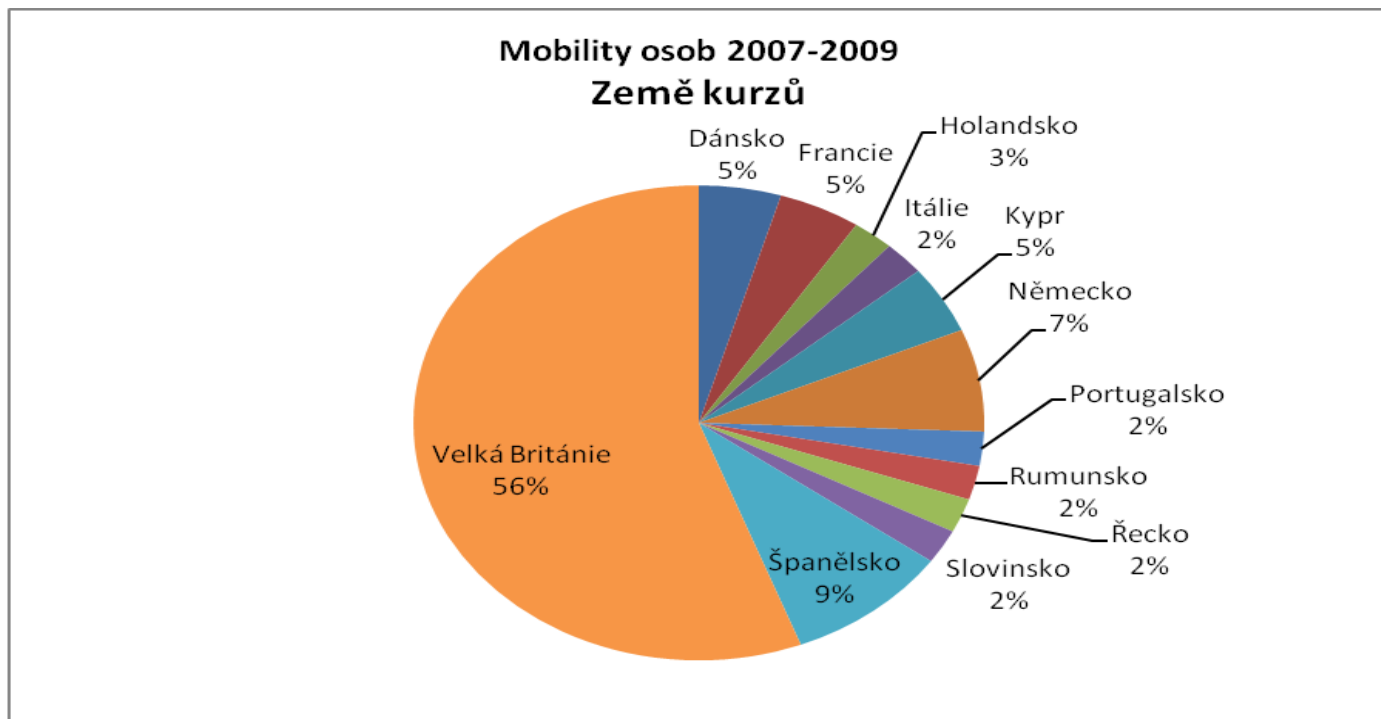
Popularita zaměření kurzů v rámci aktivity Mobility

Nejpopulárnější jsou zahraniční kurzy zaměřené na metodiku výuky cizích jazyků a na management vzdělávání dospělých. Zájem o tato témata kopíruje současný trend poptávky na trhu práce.

c) Grundtvig: nejoblíbenější cílové destinace

Počet českých mobilit (v %) a oblíbenost jednotlivých zemí

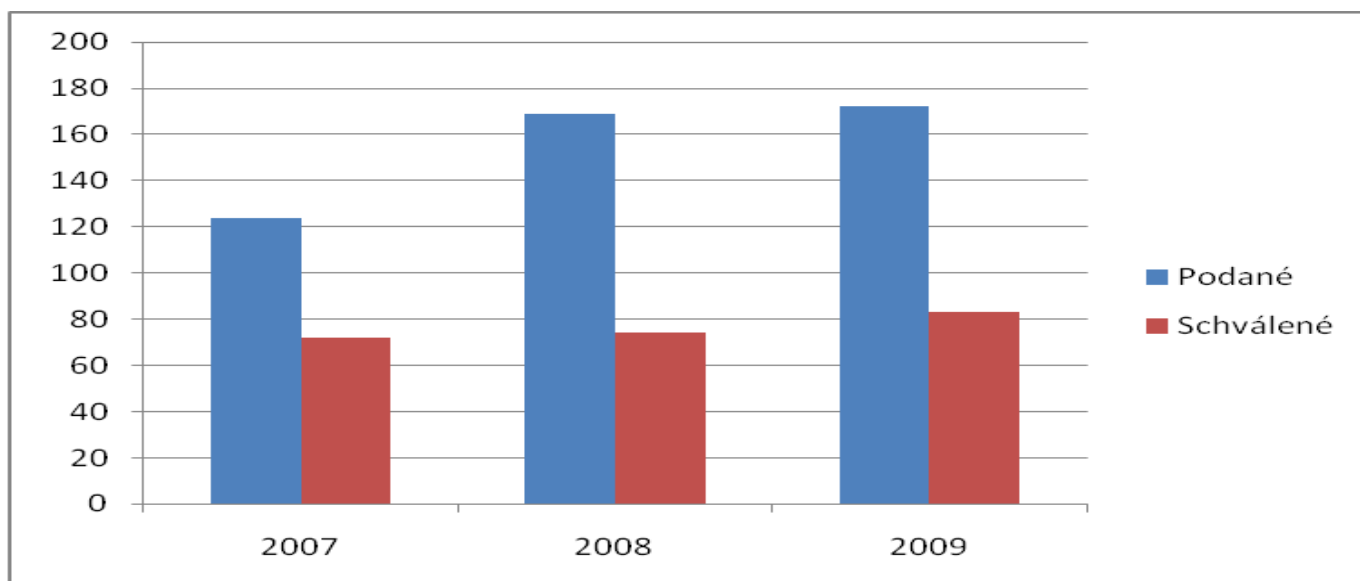

Pracovníci z oblasti vzdělávání dospělých vyjíždějí nejčastěji do Velké Británie, Španělska, Německa, Francie, Dánska a na Kypr.

4.1.5 Průřezový program

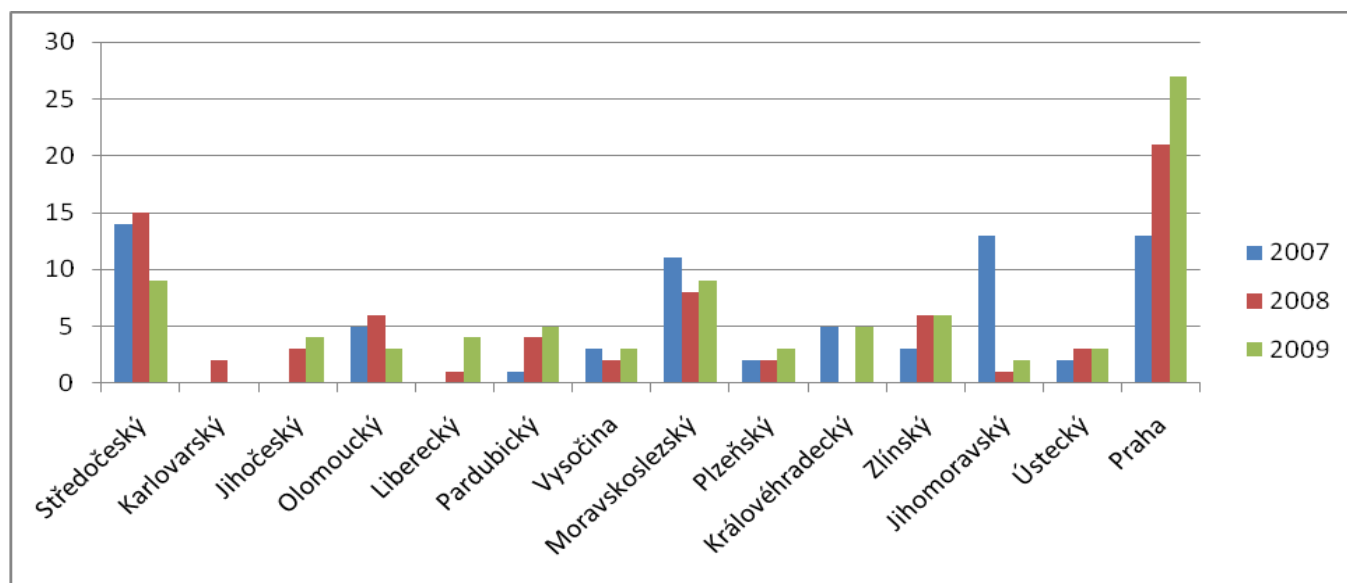
a) Studijní návštěvy: přehled zahraničních mobilit za jednotlivé roky

Počet podaných a schválených žádostí v rámci Studijních návštěv v letech 2007 - 2009

b) Studijní návštěvy: počty schválených žádostí dle regionu

Průřezový program - Studijní návštěvy dle regionu

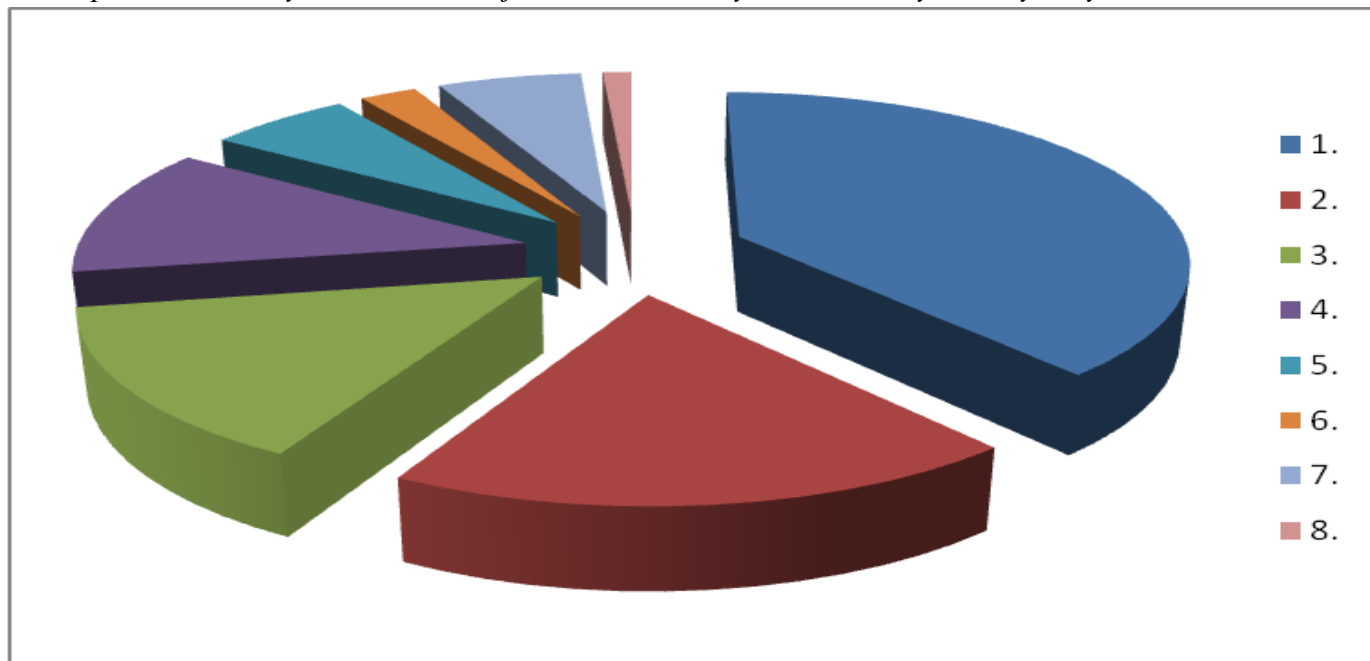
V rámci studijní návštěvy SVES 1, která umožňuje vyjet na studijní návštěvu do zahraničí, se programu účastnilo 229 osob. Mezi kraje, z nichž bylo v letech 2007 – 2009 nejvyšší zastoupení ve Studijních návštěvách, patří hlavní město Praha (61 mobilit), Středočeský kraj (38 mobilit) a Moravskoslezský kraj (28 mobilit).

Účast na studijních návštěvách pokrývá všech 8 tematických kategorií programu:

1. Klíčové kompetence pro všechny;
2. Zlepšování přístupu, rovných příležitostí, kvality a efektivity ve vzdělávání a odborné přípravě;
3. Udržování atraktivnosti výuky a zlepšování kvality managementu;
4. Vzdělávání a příprava pro zaměstnatelnost;
5. Implementace společných evropských nástrojů, principů a rámců pro celoživotní učení, včetně celoživotního poradenství;
6. Trendy a výzvy ve strategiích celoživotního učení;
7. Rozvoj vzdělávacích komunit zahrnujících všechny aktéry v oblasti vzdělávání a odborné přípravy;
8. Propagace přeshraniční spolupráce v celoživotním učení.

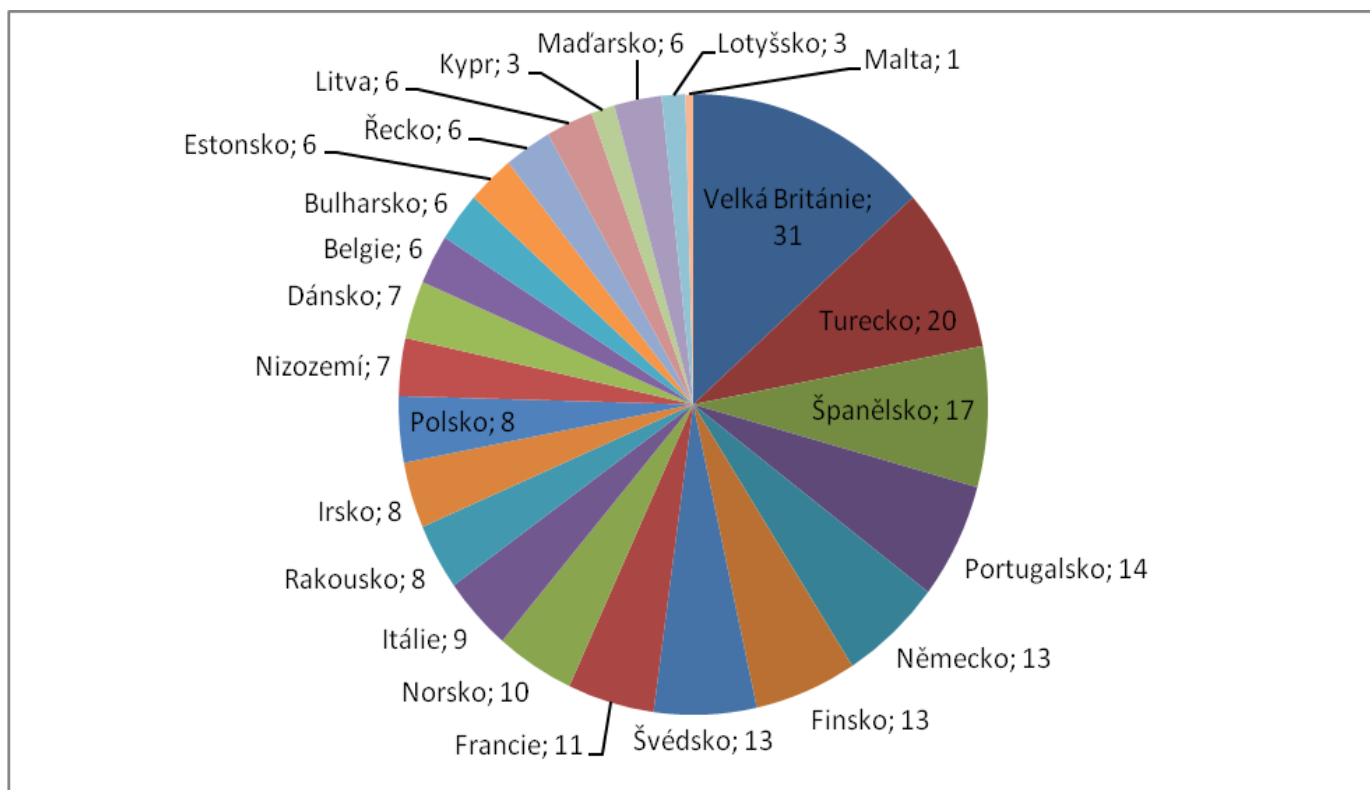
Od roku 2009 zavedla Evropská komise 8 tematických okruhů. Graf poukazuje na to, že nejvíce témat si účastníci vybírali z okruhu č.1 - Klíčové kompetence pro všechny.

Zastoupení 8 tematických okruhů Studijních návštěv českých žadatelů vysvětlených výše

c) Studijní návštěvy: nejoblíbenější cílové země podle počtu vyjíždějících

Účast na studijních návštěvách v zemích participujících v Programu celoživotního učení

V letech 2007 – 2009 navštívilo nejvíce účastníků Velkou Británii, Turecko a Španělsko. Tyto země mají velkou nabídku studijních návštěv a Velká Británie je kromě toho atraktivní i z jazykového hlediska.

4.1.6 Přípravné návštěvy

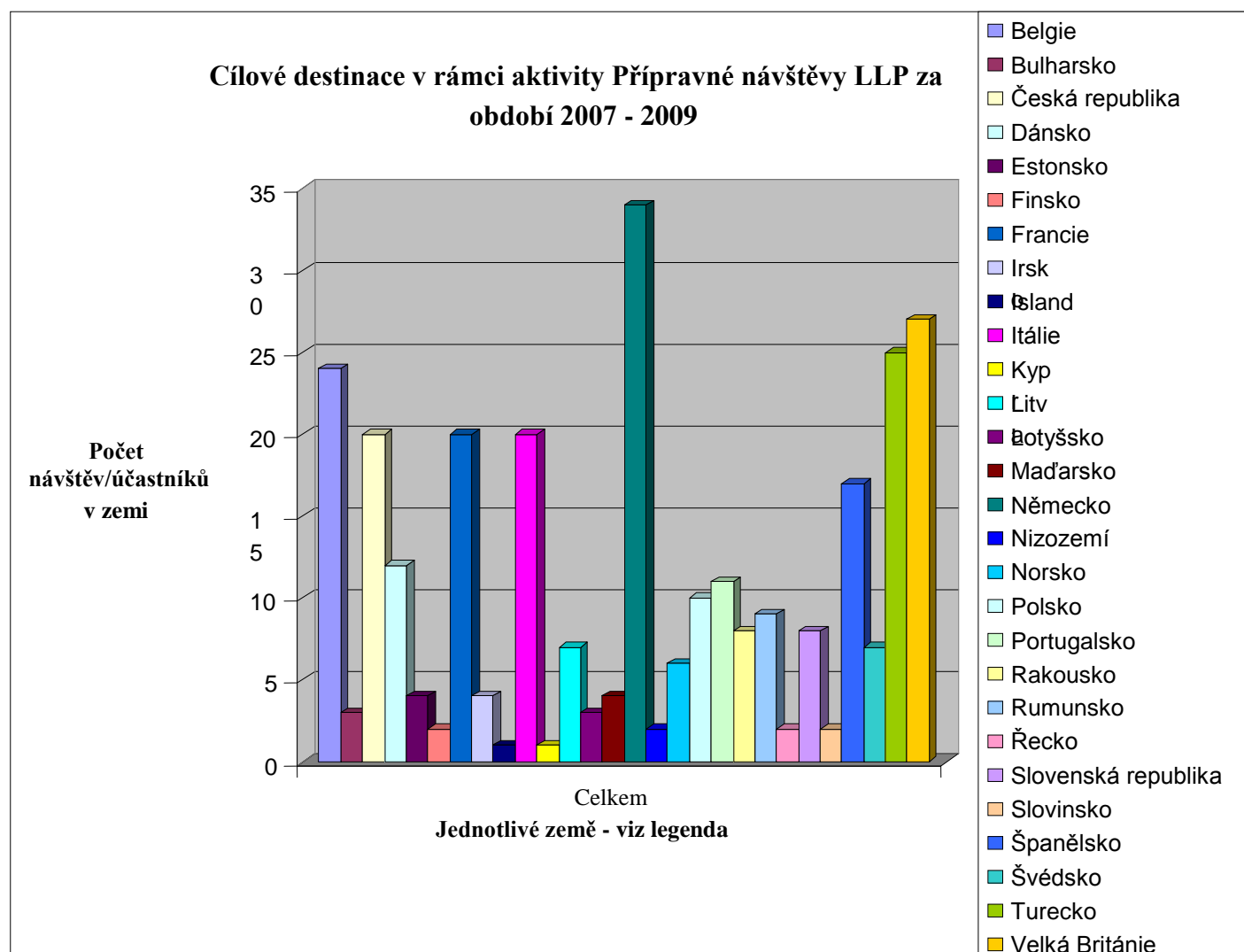
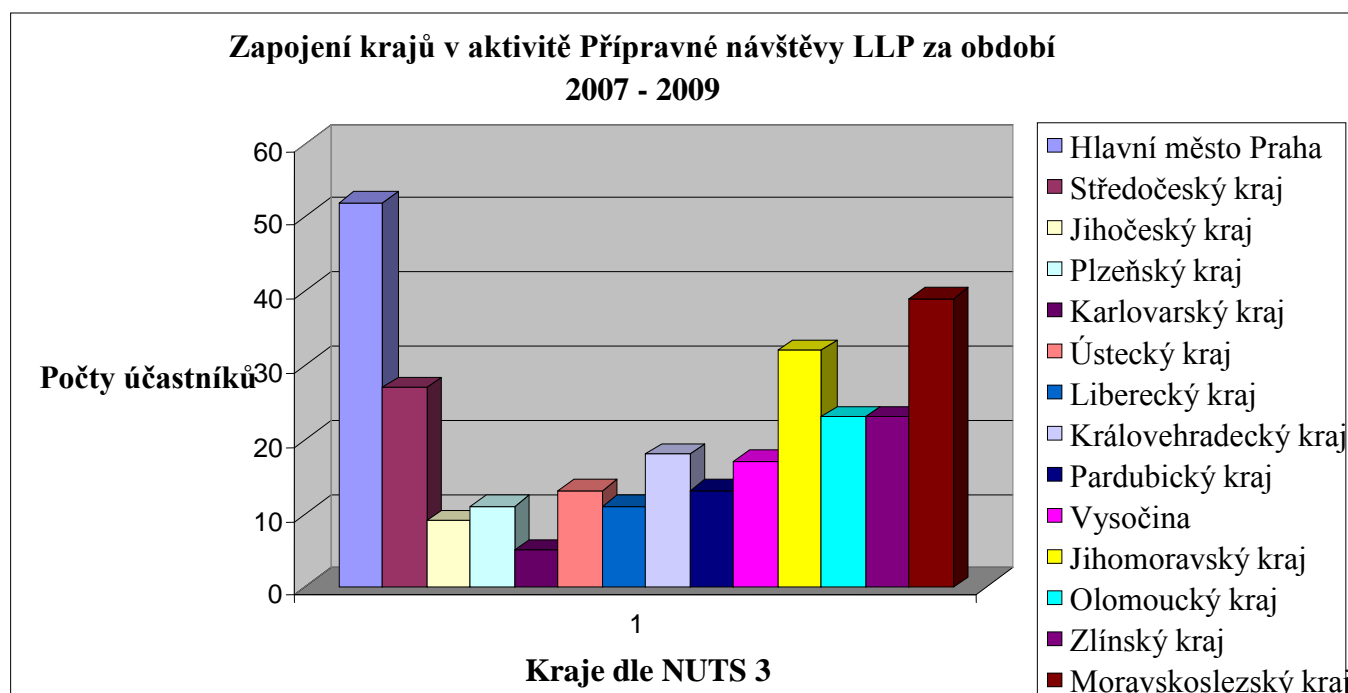
Přípravné návštěvy mají za cíl umožnit budoucím partnerům projektu či aktivy zúčastnit se pracovního setkání za účelem definování cílů a zaměření projektu, vypracování plánu aktivit a rozpočtu a zpracování žádosti o grant. Přípravná návštěva může mít formu návštěvy budoucí partnerské instituce nebo účasti na kontaktním semináři.

Přípravné návštěvy: Počet účastníků, kteří vyjeli v letech 2007 - 2009 na Přípravnou návštěvu v jednotlivých podprogramech + údaje dle kraje, ve kterém má sídlo vysílající instituce (NUTS 3):

Podprogram/Rok	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Celkem
Comenius/2007	7	5	2	-	-	-	1	3	2	4	5	3	3	5	40
Comenius/2008	7	9	2	3	2	4	1	5	4	7	7	11	5	9	76
Comenius/2009	8	3	2	2	1	3	-	6	1	1	12	8	6	3	56
Erasmus/2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Erasmus/2009	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	8
Grundtvig/2007	7	1	1	2	1	-	1	1	-	-	-	-	2	8	24
Grundtvig/2008	6	-	-	-	-	1	3	1	1	-	1	-	-	4	17
Grundtvig/2009	3	1	-	2	1	2	2	-	-	1	3	-	1	1	17
Leonardo/2007	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1	1	-	3	4	13
Leonardo/2008	3	3	1	1	-	1	2	1	2	2	-	-	1	1	18
Leonardo/2009	6	4	1	1	-	1	1	-	1	-	2	-	2	4	23
Celkově	52	27	9	11	5	13	11	18	13	17	32	23	23	39	293

Zastoupení institucí účastníků se přípravných návštěv, respektive kontaktních seminářů, víceméně odráží účast těchto typů institucí v projektových aktivitách v jednotlivých podprogramech LLP. Aktivita Přípravné návštěvy je nejčastěji využívána základními a středními školami k přípravě projektů v rámci podprogramu Comenius a naopak nejméně je využívána vysokými školami v podprogramu Erasmus, protože tyto disponují dalšími možnostmi, jak připravit projekty.

Co se týče zastoupení jednotlivých krajů, nejaktivněji se zapojují pražské, moravskoslezské a jihomoravské instituce. Nejslabší účast napříč jednotlivými podprogramy naopak vykazují instituce z Jihočeského a Karlovarského kraje.

Nejčastěji navštěvovanou zemí je i v rámci přípravných návštěv Německo, z dat lze také vyčíst zájem českých institucí o projektovou spolupráci s Velkou Británií, Tureckem, Itálií a Francií. Vyšší počet návštěv v případě Belgie a České republiky lze vysvětlit účastí na kontaktních seminářích pořádaných v těchto zemích.

4.2 Mobilita účastníků přijíždějících do ČR

4.2.1 Comenius

Jedinou aktivitou v rámci podprogramu Comenius, ve které národní agentura sleduje počty účastníků přijíždějících do České republiky, jsou zahraniční asistenti.

a) Comenius: asistenti přijíždějící do České republiky

Comenius/asistenti přijíždějící do České republiky	2007	2008	2009
Počet	18	12	20

b) Comenius: hostitelské instituce dle oblasti vzdělávání

Oblast vzdělávání	2007	2008	2009
Mateřské školy	1	0	4
Základní školy	6	4	5
Střední školy	11	8	11

Největší zájem ze strany asistentů přijíždějících do České republiky přetrvává o práci na středních školách.

c) Comenius: hostitelské instituce dle regionů České republiky

Regiony ČR	2007	2008	2009
Hlavní město Praha	5	3	2
Středočeský kraj	2	1	3
Jihočeský kraj	1	1	1
Plzeňský kraj	1	1	0
Ústecký kraj	1	1	2
Královéhradecký kraj	2	1	2
Pardubický kraj	1	1	0
Vysočina	2	1	0
Jihomoravský kraj	2	0	3
Olomoucký kraj	1	1	2
Karlovarský kraj	0	1	0
Liberecký kraj	0	0	1
Zlínský kraj	0	0	3
Moravskoslezský kraj	0	0	1

Do ČR přijíždějí většinou asistenti, kteří si naši republiku uvedli ve svých prioritách na prvním místě. Často se jedná o studenty slovanských jazyků nebo s rodinnými či přátelskými vazbami v ČR. Zájem je obecně o velká města (zejména o Prahu a Brno). Ale jak ukazují tabulky, umístění asistentů do jednotlivých regionů České republiky je celkem rovnoměrné.

d) Comenius: asistenti podle země původu

Země asistenta/ky	2007	2008	2009
Belgie	3	0	1
Finsko	0	0	1
Francie	3	2	3
Irsko	1	1	0
Itálie	1	2	1
Německo	1	0	2
Polsko	1	1	2
Portugalsko	2	0	0
Rakousko	0	0	1
Slovensko	0	0	2
Španělsko	1	1	1
Turecko	2	4	2
Velká Británie	3	1	3

Hostitelské školy by nejraději přijímaly asistenty na výuku cizích jazyků – rodilé mluvčí jazyka anglického, německého nebo francouzského. Tomu odpovídají i preferované země původu asistenta: Velká Británie, Irsko, Německo, Rakousko a Francie. Zájem o další cizí jazyky a o ostatní předměty, např. matematiku, dějepis aj., je výrazně menší. Poslední vývoj naznačuje, že školy jsou stále více otevřené přijmout asistenty z jakékoli země zapojené do Programu celoživotního učení.

V letech 2007-2009 jsme na naše školy umístili nejvíce asistentů z Velké Británie, Francie a Turecka. Zájem ze strany škol o zahraniční asistenty je několikrát vyšší než počet zahraničních asistentů přijíždějících do České republiky.

4.2.2 Erasmus

a) Erasmus: počty přijíždějících osob dle zemí původu

Pozn. Data roku 2008/2009 pouze na základě závěrečných zpráv VŠ

Mobilita studentů na studijní pobyty

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	85	76	58	339	21	9	425	120	410	112	45	36	1	142	72	2	24	56	17	406	240	15	39	57	195	274	129	0	2	1	3 408
2008/2009	78	72	63	367	24	18	534	128	487	170	52	36	1	167	84	2	20	49	32	452	319	23	49	69	251	331	147	3	4	1	4 033

Mobilita studentů na pracovní stáže

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem	
2007/2008	12	7	0	54	1	0	13	7	40	4	1	0	0	14	9	0	0	10	0	17	8	0	2	0	82	19	11	0	0	0	311	
2008/2009																																

Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty

	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem
2007/2008	47	29	28	154	5	7	48	53	107	4	17	9	0	27	24	0	11	22	8	175	31	9	11	6	144	84	57	1	3	2	1 123
2008/2009	24	14	23	90	11	2	48	40	65	7	14	2	1	24	32	0	13	17	23	215	44	10	16	34	169	85	48	0	4	0	1 075

Mobilita zaměstnanců na školení

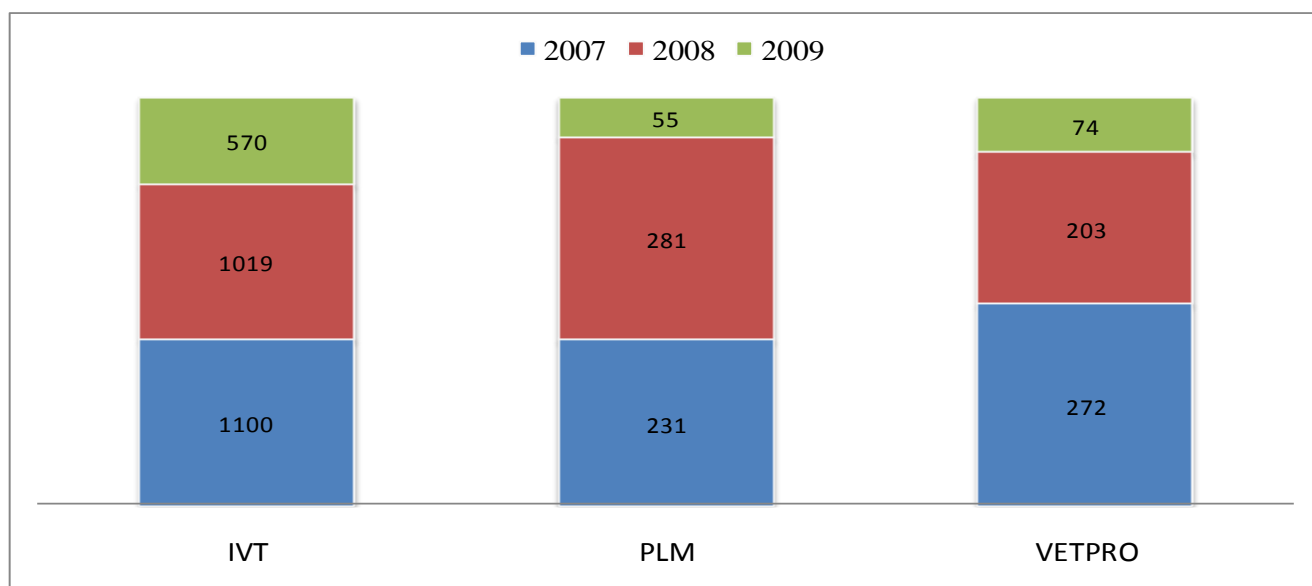
	AT	BE	BG	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LV	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK	LI	CY	MT	Celkem	
2007/2008	1	0	1	9	0	2	7	14	3	1	0	0	2	0	6	0	25	0	4	18	2	0	2	1	29	16	2	0	0	0	145	
2008/2009																																

4.2.3 Leonardo da Vinci

a) Leonardo da Vinci: počty účastníků přijíždějících do ČR (Projekty mobility)

	2007	2008	2009	Celkem
Osoby v počátečním odborném vzdělávání (IVP)	1100	1019	570	2689
Osoby na trhu práce (PLM)	231	281	55	567
Pracovníci v odbor. vzdělávání a přípravě (VETPRO)	272	203	74	549
Celkem	1603	1503	699	3805

Leonardo da Vinci/Projekty mobility - Počty účastníků přijíždějících do ČR dle jednotlivých let, graficky:

Počty stážistů přijíždějících do České republiky z ostatních zemí jsou téměř vyrovnané v projektech 2007 a 2008 a lze předpokládat, že podobný počet stážistů navštíví Českou republiku i v rámci projektů schválených v roce 2009, neboť tyto projekty mohou být ukončeny až v roce 2011.

4.2.4 Grundtvig

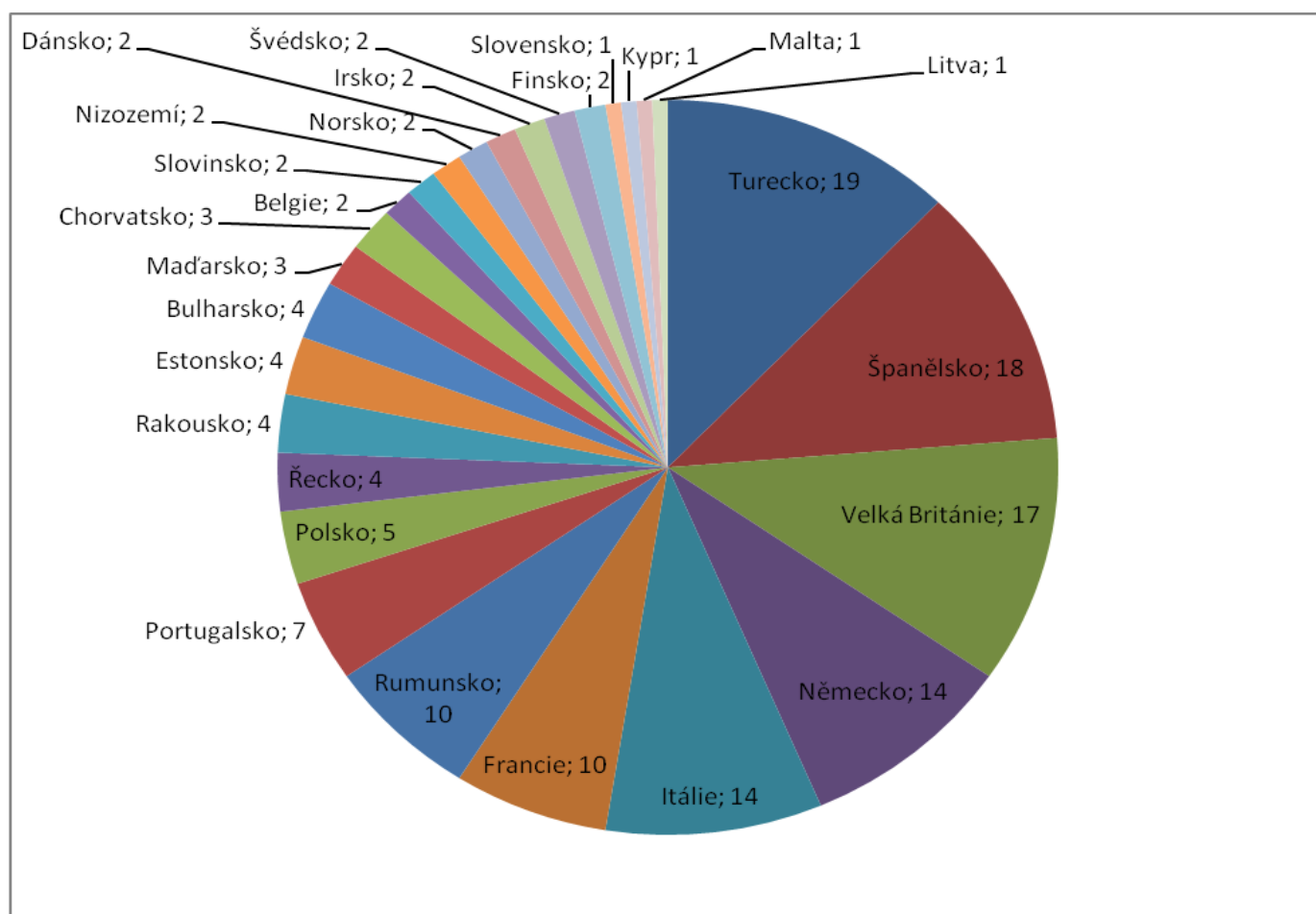
V programu Grundtvig byla zahájena nová aktivita Workshopy, v jejímž rámci se přijíždějí do České republiky krátkodobě vzdělávat dospělí občané. Ve výzvě 2009 bylo schváleno celkem 7 takovýchto workshopů, během kterých do ČR v průběhu akademického roku 2009/2010 přijede cca 100 občanů ze zemí Evropské unie.

4.2.5 Průřezový program

V rámci aktivity SVES 2 se v období 2007 – 2009 realizovalo 19 studijních návštěv, které organizovaly české školy a instituce (základní a střední školy, gymnázia, VOŠ, NÚOV, ČŠI atd.)

V období 2007 – 2009 přijelo ze zahraničí do České republiky 156 účastníků z 27 evropských zemí. Rozdělení účastníků dle zemí, z kterých vycestovali podrobně ukazuje graf. Zájem o spolupráci s Českou republikou mají zejména turecké školy a z této země přijelo nejvíce účastníků. Silnou skupinu tvoří rovněž experti ze Španělska, Velké Británie, Německa, Itálie, Francie a Rumunska.

Počet účastníků SVES 2 v ČR v rámci Průřezového programu v období 2007 - 2009

4.2.6 Další aktivity kromě mobilit

Leonardo da Vinci - Multilaterální projekty/Přenos inovací

Multilaterální projekty/Přenos inovací podporují mezinárodní spolupráci při přípravě obsahově, časově i finančně náročnějších výstupů. Nejsou orientovány na uskutečňování mobilit, ale jejich cílem je přenášení a zavádění nových postupů a produktů do zemí partnerů, čímž mohou ovlivnit kvalitu systému odborného vzdělávání a přípravy, a to zejména v souladu s potřebami trhu práce.

Evropská jazyková cena Label

Posláním programu Evropská jazyková cena Label je podpora nových a výjimečných aktivit zaměřených na výuku a studium cizích jazyků, jejich šíření mezi odbornou veřejností a inspirování ostatních k zavádění těchto aktivit do jazykové výuky, a to na všech úrovních vzdělávání. Evropská jazyková cena Label vznikla jako iniciativa vycházející z dokumentu vydaného Evropskou komisí v roce 1995 – Bílá kniha: Učení a vzdělávání směrem ke vzdělanostní společnosti, ve kterém si EU vytyčila za cíl napomoci občanům členských zemí ovládnout kromě mateřštiny minimálně další dva cizí jazyky. Zavedení programu má přispět k šíření příkladů dobré praxe v oblasti jazykové výuky.

Tradice udělování Evropské jazykové ceny Label v ČR začala koncem roku 2001. Od roku 2007 se celý program stal součástí Programu celoživotního učení. Zatímco soutěž projektů o Evropskou jazykovou cenu Label se pořádá každý rok, udílení cen Evropský učitel jazyků roku se koná jen jednou za dva roky. Od počátku pořádání soutěže v České republice byla Evropská jazyková cena Label udělena 53 projektům, ocenění Evropský učitel roku již získalo 18 osobností.

Aktivita eTwinning

eTwinning je evropská aktivita, která podporuje mezinárodní spolupráci škol (mateřských, základních a středních škol) na dálku prostřednictvím portálu www.etwinning.net - virtuální prostředí pro společné aktivity žáků i učitelů partnerských evropských škol. eTwinning je součástí Programu celoživotního učení. Národní středisko pro eTwinning, které je součástí NAEP, koordinuje tuto aktivitu, informuje, zajišťuje podporu vzdělávání, poradenství, certifikaci a další služby školám.

Školy se zájmem o spolupráci se registrují na portálu www.etwinning.net, kde získají informace pro realizaci společných projektů a inspirují se příklady dobré praxe. Po registraci získá každý učitel přístup na osobní desktop, který mu umožní komunikaci s potenciálními partnerskými školami, naplánování mezinárodního projektu a jeho následné zaregistrování. Učitelé mají přístup do databáze všech registrovaných evropských učitelů a tyto kontakty mohou využít i pro projekty Comenius a Leonardo da Vinci.

Evropské školy po registraci projektu eTwinning zahájí spolupráci, zapojí žáky do mezinárodní komunikace a spolupráce v rámci výuky ve školách. Pro realizaci projektu mají učitelé a jejich žáci k dispozici virtuální třídu TWinspace s mnoha ICT nástroji – diskusní fórum, interní e-mail, chat, sdílené dokumenty a další. Školy získávají certifikát o mezinárodní spolupráci, mohou si zažádat o certifikát kvality a účastnit se soutěží o ceny.

Aktivita eTwinning v číslech (ke konci roku 2009):

- je již více než 90 000 evropských učitelů registrovaných na portálu eTwinning a z toho již více než 3000 učitelů v ČR;
- probíhá až 5000 projektů eTwinning v Evropě a do 600 jsou zapojeny školy v ČR;
- od roku 2005 bylo realizováno a již uzavřeno 1200 projektů s účastí českých škol.

Rok 2007 zaznamenal téměř 400 nových projektů eTwinning v českých školách, českým projektům bylo uděleno 30 certifikátů kvality a počet registrovaných učitelů na www.etwinning.net v ČR se zvýšil o 700. V roce 2008 pak šlo o více než 400 nových projektů, 64 certifikátů kvality a počet českých registrovaných učitelů se zvýšil o 300. Rok 2009 překonal nárůst předchozího roku s více než 500 novými projekty v ČR, 75 certifikáty kvality a navýšeným počtem registrovaných učitelů o dalších 600.

5 Program celoživotního učení v národním kontextu

5.1 Vývoj podprogramů v letech 2007 – 2009

5.1.1 Comenius

Od svého vzniku prošel podprogram Comenius významnými změnami. V jeho rámci začaly být podporovány nové aktivity, které výrazným způsobem rozšířily oblast vzdělávání, kterou podprogram pokrývá. Jedná se především o aktivitu Partnerství Comenius Regio, která do programu přivedla nové předkladatele – zřizovatele škol (obce a kraje). Projekty Comenius Regio jsou zaměřené na zlepšení systémů, řízení a vzdělávacích možností v oblasti školního vzdělávání. První projekty v této aktivitě byly předloženy ve výzvě 2009. Další novou aktivitou, poprvé implementovanou v rámci výzvy 2010, je Individuální mobilita žáků, která umožňuje žákům nebo studentům strávit 3 – 10 měsíců na zahraniční škole. Podmínkou však je, aby domácí i hostitelská škola byly součástí stejného běžícího nebo už ukončeného projektu Partnerství škol.

5.1.2 Erasmus

Novými aktivitami podprogramu Erasmus od roku 2007 jsou pracovní stáže studentů a odborná školení zaměstnanců vysokých škol. Pracovní stáže studentů mohou být realizovány v zahraničních podnicích nebo jiných typech organizací s cílem rozvíjet odborné a jazykové dovednosti studentů a pomoci studentům, aby se dokázali přizpůsobit požadavkům trhu práce v EU. Odborná školení umožňují pracovníkům vysokých škol získávat znalosti a konkrétní know-how ze zkušeností a příkladů dobré praxe

dostupných v zahraničí, jakož i praktické dovednosti, které mají význam pro jejich současné zaměstnání. Oba nové typy aktivit přispívají k posilování spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi a podniky.

5.1.3 Leonardo da Vinci

Novou aktivitou v rámci podprogramu Leonardo da Vinci jsou od roku 2008 Projekty partnerství, které již existují v podprogramech Comenius a Grundtvig. Projekty partnerství vyplnily mezeru v existujících akcích podprogramu Leonardo da Vinci, tj. svým rozsahem se zařadily mezi Projekty mobility a Multilaterální projekty/Přenos inovací. Projekty partnerství je také možné využít pro pokračování spolupráce z Projektů mobility nebo mohou být prvním krokem směrem k náročnějšímu Multilaterálnímu projektu.

5.1.4 Grundtvig

Podprogram Grundtvig se od roku 2007 dynamicky rozvíjí a jeho aktivity se stále rozšiřují. Na počátku fungování LLP se tento program zaměřoval především na pedagogické pracovníky z oblasti vzdělávání dospělých, na rozšiřování jejich obzorů a výměnu zkušeností se zahraničními kolegy. Prostřednictvím nových aktivit, jako jsou Workshopy či Dobrovolnické projekty, nabízí Grundtvig od roku 2009 atraktivní možnosti vzdělávacího pobytu v zahraničí nejenom pedagogickým pracovníkům, ale i všem dospělým, bez ohledu na jejich povolání. Cílem nových aktivit je zvýšit mobilitu dospělých občanů, upevnit tak jejich sebevědomí, zlepšit jazykovou vybavenost a inspirovat je k práci v mezinárodním prostředí. V rámci aktivity Workshopy organizují české organizace vzdělávací workshopy pro zahraniční účastníky a čeští zájemci naopak vyjíždějí do zahraničí. Dobrovolnické projekty jsou úžeji zacíleny jen na občany ve věku 50+, kteří v rámci těchto projektů realizují 3 - 8 týdenní evropské dobrovolnické pobyty.

5.2 Národní priority Programu celoživotního učení v letech 2007 – 2009

Každá národní agentura má možnost v průběhu procesu hodnocení kvality bodově zvýhodnit (maximálně však do výše 15 bodů) takové žádosti, které splňují národní priority. Národní priority pro udělování grantů v rámci jednotlivých aktivit podprogramů jsou vyhlášovány každoročně a vycházejí z kritérií a priorit stanovených na evropské úrovni. Jejich obecným cílem je podporovat méně zkušené předkladatele a zvýhodnit je na základě určitých ukazatelů (jako je např. region, typ školy, jazyk či cílová země), které se na základě analýzy předcházejících výzev projeví ve schválených žádostech jako méně zastoupené.

5.2.1 Comenius

Udělením národních priorit v podprogramu Comenius byli v celém sledovaném období podpořeni předkladatelé, kteří v rámci aktivity Další vzdělávání pedagogických pracovníků žádali o kurz přednášený v méně užívaném a vyučovaném jazyce (např. ve finštině) nebo žádali o všeobecný odborný kurz.

V rámci aktivity Asistentké pobyty Comenius pak byli zvýhodněni žadatelé o pobyt v některé z následujících zemí: Bulharsko, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko, Slovensko nebo Rumunsko. V projektech Partnerství škol byly body za splnění národních priorit udělovány mateřským školám nebo školám navštěvovaným žáky se speciálními potřebami.

5.2.2 Erasmus

V rámci podprogramu Erasmus byly v letech 2007 – 2009 národní priority určeny pouze pro aktivity Intenzivní programy a Přípravné návštěvy. U aktivit, které se týkají mobilit studentů a zaměstnanců, se národní priority neurčují. U projektů Intenzivních programů bylo národní prioritou finančně podporovat projekty, které zahrnují spolupráci s jinými typy institucí (ne pouze s vysokými školami), například s podniky, výzkumnými centry atp. Prioritou přípravných návštěv byla příprava spolupráce s podniky a jinými institucemi v oblasti pracovních stáží studentů.

5.2.3 Leonardo da Vinci

Národní priority podprogramu Leonardo da Vinci pro udělování grantů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy vycházejí z priorit a kritérií nastavených na evropské úrovni. Všechny aktivity podprogramu Leonardo da Vinci podporují v obecné rovině bližší spolupráci mezi poskytovateli odborného vzdělávání, podniky, sociálními partnery a dalšími příslušnými subjekty a blíže propojují odborné vzdělávání s praxí. V celém sledovaném období této zprávy patřila zvýšená pozornost zapojení organizací bez předchozí zkušenosti v programu Leonardo da Vinci.

V roce 2008 byl při procesu hodnocení dále kladen důraz zejména na zapojení předkladatelů z malých a středních podniků. V roce 2009 byly při procesu hodnocení uplatňovány národní priority, které v Projektech mobility podpořily kvalitní žádosti o projekt zahrnující technické obory jako např. elektrotechnika, strojírenství, stavebnictví, doprava a logistika. U Multilaterálních projektů/Přenosu inovací byla prioritou dána žádostem o projekt zaměřeným na import inovativního obsahu či výstupů z předchozích projektů.

5.2.4 Grundtvig

V rámci aktivity Grundtvig Projekty partnerství zavedla národní agentura (NA) od počátku fungování Programu celoživotního učení (LLP) národní priority, které zvýhodňovaly méně zastoupený typ institucí (knihovny, muzea, kulturní a veřejné instituce) a tradičně pasivní regiony (Středočeský, Ústecký, Jihočeský, Liberecký, Olomoucký a Zlínský). Národní priority též bodově zvýhodňovaly žadatele z neuniverzitních měst a venkovských oblastí. Ve výzvě 2009 ustoupila NA od národních priorit, které při centralizovaném schvalování projektů informačním systémem Evropské komise ztratily na významu.

V rámci individuálních grantů Grundtvig Mobility osob uděluje NA od roku 2007 prioritní body žadatelům bez předchozí účasti v programu Grundtvig, žadatelům se specifickými potřebami a od roku 2009 též žadatelům o kurzy vedené v jiném cizím jazyce než je angličtina. Z počátku fungování LLP dala NA prioritu rovněž žádostem o méně formální vzdělávací akce (stáže, jobshadowing), které se objevovaly velmi zřídka. Od roku 2009 se však méně formální akce vyčlenily v rámci nově vzniklé aktivity Grundtvig Stáže a konference, proto NA od této priority ustoupila. Ve Výzvě 2009 NA bodově zvýhodnila též žádosti o kurzy zaměřené na zlepšení znalostí a dovedností spojených s výukou CLIL (Content and Language Integrated Learning), v rámci které se dospělí účastníci vzdělávání učí nejazykový předmět v cizí řeči. CLIL je v oblasti vzdělávání dospělých poměrně zanedbávaný. Touto prioritou NA motivovala žadatele, kteří vzdělávají dospělé v odborném předmětu prostřednictvím cizího jazyka a mají zájem se v metodice CLILu zlepšit anebo chtějí zavést takový druh výuky ve své instituci.

5.2.5 Průřezový program

Národní agentura se snažila prostřednictvím národních priorit podpořit účast na studijních návštěvách s tématem vzdělávání učitelů se zaměřením na modulární systém a na praktické využití ICT v rámci celoživotního vzdělávání. Prioritní byla také témata vzdělávání učitelů cizích jazyků a rozvoj a diseminace inovačních metod a výměna zkušeností v oblasti celoživotního učení. Cílem Národní agentury bylo též zapojení žadatelů všech věkových skupin včetně osob se speciálními potřebami do účasti na studijních návštěvách v zahraničí.

5.3 Příklady dobré praxe v ČR

5.3.1 Comenius

Asistentský pobyt - Daniela Fišerová, Alderman Leach Primary School Velká Británie, 8.9.2008 – 8.3.2009

Ze závěrečné zprávy účastnice:

„Šest měsíců běžného života se leckdy dá pohodlně shrnout několika větami. Šest měsíců života asistenta Comenius dost těžko. Přesto se pokusím zprostředkovat alespoň základní informace o mém pobytu Comenius Asistenta v severoanglickém městečku Darlington.

Vzhledem k tomu, že má znalost angličtiny nebyla před odjezdem příliš uspokojivá (mým oborem je francouzština - čeština), zpočátku jsem se neubránila jistým obavám ze svého pedagogického působení na anglické Primary School (u nás odpovídá 1. stupni ZŠ). Hostitelská škola mi však od samého začátku mého pobytu vyšla maximálně vstříc, a to zejména prostřednictvím mé mentorky, na kterou jsem se

mohla kdykoliv obrátit s prosbou či problémem. Také ostatní kolegové se však ke mě chovali velmi přátelsky a ohleduplně. Velmi příjemně překvapena jsem ale byla zejména reakcí žáků (ve věkové skupině od 3 do 12 let), kteří mne přijali až neobyčejně přátelsky, otevřeně a zároveň s přirozeným respektem. Toto mé přijetí bylo jistě ovlivněno i velmi citlivým způsobem, jakým jsem byla svou mentorkou dětem představena - tedy jako vzácný host, který se rozhodl přijet až z České republiky, aby se seznámil s anglickými dětmi, školou a britskou kulturou, a výměnou jim přinesl spoustu velmi zajímavých informací o své kultuře a jazyku. Já sama, a se mnou i český jazyk a kultura, jsme se tak rázem ocitli nasvíceni atraktivním světlem. Z tohoto pocitu „výjimečnosti“ jsem později bohatě čerpala při svých prezentacích české kultury, které se mezi dětmi těšily veliké oblibě.

Při hodinách všeobecných předmětů, ale i při vyučování mé specializace - francouzštiny, mne velmi zaujaly aktivizující metody spojené často s názorným příkladem, s užíváním mnoha audio-vizuálních pomůcek, jakož i principu dramatizace a simulace autentických situací při konverzačních částech hodiny, které lze jistě s úspěchem využít nejen na 1.stupni ZŠ, ale i při výuce cizích jazyků pro starší děti (i dospělé).

Mně osobně asistentský pobyt přinesl mnoho nezapomenutelných zážitků a zkušeností, zdokonalení se v jazyce hostitelské země, získání nových poznatků o anglické kultuře, ale zejména pak zásadní přehodnocení mého přístupu k učebním postupům a metodám a bohatý zdroj inspirace, bez kterého si svou budoucí kariéru pedagoga neumím snad už ani představit.“

5.3.2 Erasmus

Pracovní stáž Erasmus - Škoda Auto Vysoká škola, a.s, Mladá Boleslav, již od akademického roku 2007/2008

Pracovní stáž je jednou z aktivit programu Erasmus určených pro studenty. Klade si za cíl rozvoj spolupráce vysokoškolských institucí s podniky a přesah teoretických znalostí studentů ze studia do praxe. Škoda Auto Vysoká škola je příkladnou vysokoškolskou institucí zapojenou do této aktivity.

Pracovní stáž Erasmus je na této škole jednou z možností absolvování povinné dlouhodobé praxe studentů a je plně inkorporována do studijního programu, a to především na úrovni bakalářského studia. Škola má v oblasti pracovních stáží velké množství kvalitních zahraničních partnerů, díky čemuž se studentům naskýtá možnost výběru státu a podniku, ve kterém absolvují svoji praktickou část studia pod záštitou podprogramu Erasmus. Škola vysílá studenty do firem pohybujících se v automobilovém průmyslu (nejen výrobci, ale také distributoři), kde fungují jako plnohodnotná součást týmu daného

oddělení, dostávají samostatné úkoly, spolupracují na rozličných projektech, vedou jednání s dodavateli, účastní se veletrhů a mají vlastní odpovědnost za přidělené úkoly.

Studenti si na praxi obvykle volí téma bakalářské práce, přičemž řada z nich píše tuto práci v cizím jazyce pod dohledem pracovníků přijímající zahraniční firmy. Pro studenty bývá stáž klíčovým obdobím pro volbu budoucího povolání. Pracovní místa v zahraničí vyhledávají kromě Centra pro mezinárodní akademickou mobilitu Škody Auto Vysoké školy aktivně i sami studenti, jejichž kontakty pak škola dále využívá pro umístění dalších studentů.

5.3.3 Leonardo da Vinci

Projekty mobility: Evropa - šance pro všechny; Stážemi žáků pro uplatnění na trhu práce, Za zkušenostmi pro rozvoj regionálního cestovního ruchu (realizováno v letech 2007 – 2009)

Za podprogram Leonardo da Vinci máme několik příkladů dobré praxe v Projektech mobility, jedná se o pravidelné realizátory velmi kvalitních projektů.

Za všechny uvádíme Střední odbornou školu a střední odborné učiliště Horky nad Jizerou. Tato škola úspěšně realizuje projekty odborných stáží pro své žáky již 11 let. Dlouhodobě rozvíjí spolupráci se stálými partnery v Itálii, Německu, Rakousku a na Slovensku. Za svou činnost byla škola několikrát oceněna Pečetí kvality. Také pravidelně prezentuje své projekty na diseminačních konferencích programu Leonardo da Vinci. Zástupci této školy se aktivně zúčastnili oslavy 20. výročí 17. listopadu „Bez hranic“ organizované národní agenturou, kde prezentovali praktické dovednosti studentů.

5.3.4 Grundtvig

Projekty partnerství: Pk-2007-1, EDUCAnet, a.s., Učení se v pozdním věku – studenti seniorům: ICT a mezigenerační komunikace“, 2007 - 2009

Projekt spočíval ve výměně zkušeností zahraničních partnerů (z ČR, Španělska, Německa, Francie, Finska a Polska) v oblasti rozvoje informační gramotnosti mezi seniory. Cílem projektu bylo zvýšení dostupnosti vzdělávání v oblasti informačních technologií pro seniory, zvýšení míry využití ICT mezi touto skupinou a v neposlední řadě překonávání bariér mezi starší a mladší generací. V rámci projektu se na zvyšování informační gramotnosti mezi seniory podíleli i mladí lidé, což umožnilo starším lidem nejen aktivně se zapojit do moderního života a využívat všech možností, které dnešní svět nabízí, ale i více se přiblížit a porozumět mladé generaci. Navíc byly v rámci projektu řešeny i další způsoby, jak obě generace propojit. Projekt zároveň podpořil myšlenku sebevzdělávání seniorů.

5.3.5 Průřezový program

Studijní návštěva SVES 2, Hotelová škola a VOŠ hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Poděbrady, již od roku 2006

Využití a propojení obě aktivity programu dokázala účastnice z Hotelové školy a VOŠ hotelnictví a turismu a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v Poděbradech. Účast na studijních návštěvách ji vysoce motivovala k organizaci studijních návštěv v České republice a získané zkušenosti využila v přípravě čtyř úspěšných akcí, které organizuje již od roku 2006. V roce 2006 její škola zrealizovala první studijní návštěvu na téma Nové technologie jako nástroj kvality ve vzdělávání. V následujícím roce zorganizovala tato škola další studijní návštěvu pro účastníky ze zahraničí, a to na téma Školy a městské komunity společně proti kriminalitě a špatnému chování. Tato studijní návštěva byla pro velký úspěch a na doporučení účastníků navržena do programu i v dalším roce, tentokrát pod názvem Školy a komunity v boji proti násilí a špatnému chování. Zatím poslední studijní návštěva byla uspořádána v roce 2010 na téma Environmentální výchova a odborná příprava – klíč k pokladům.

Je třeba zdůraznit, že studijní návštěvy nejsou omezeny pouze na kontakt se školou organizátora, ale do programu každé studijní návštěvy jsou zapojeny další místní školy, radnice a také další instituce v rámci regionu, protože se jedná o komunitní akce. Ukazuje se, že zvyšující se účast zaměstnanců organizací na studijních návštěvách má svá nepřehlédnutelná pozitiva. Dle zkušeností ČR za přispění zkušeností načerpaných během studijního pobytu je organizace schopna studijní program sama připravit.

6 Širší politický kontext Programu celoživotního učení

6.1 Národní kontext

Program celoživotního učení je vnímám jako důležitý nástroj pro naplňování národních strategií a cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. S Programem celoživotního učení úzce souvisí **Strategie celoživotního učení ČR (2007 – 2015)**, jež má za cíl podporovat iniciativy směřující k rozvoji celoživotního učení. Strategie byla schválena usnesením vlády č. 761 ze dne 11. července 2007 a vytyčuje sedm prioritních oblastí pro budoucí rozvoj. Programu se nejvíce týkají priority uznání a prostupnost, rovný přístup, funkční gramotnost a sociální partnerství.

Celkově je v ČR zájem o všechny podprogramy Programu celoživotního učení a poptávka po aktivitách velmi výrazně převyšuje nabídku. Díky tomu byla podpořena řada kvalitních projektů. Mnohé z nich byly mezinárodně oceněny jako příklady dobré praxe a staly se inspirací pro ostatní.

Jedním ze stěžejních programů LLP pro ČR je podprogram **Erasmus**, což se odráží i v dofinancování ze státního rozpočtu. Celkem bylo v letech 2007 – 2009 v rozpočtu vyčleněno přes 747,5 milionu korun na dofinancování mobilit. Mezinárodní spolupráce, kterou program podporuje, je jedním ze stěžejních témat pro ČR v Dlouhodobého záměru pro oblast vysokých škol na období 2006 – 2010 i nově schváleného Dlouhodobého záměru pro následující období (2011 – 2015). V rámci podprogramu Erasmus je realizováno zhruba 80% krátkodobých studentských mobilit v ČR. Do programu jsou zapojeny všechny veřejné a státní vysoké školy a řada soukromých škol, což dle počtu studentů pokrývá zhruba 90% vysokoškolských studentů.

6.2 Mezinárodní kontext

V současné době je intenzivně diskutována nová evropská strategie pro růst a zaměstnanost **Evropa 2020**, která by měla Evropě pomoci stát se konkurenceschopnější znalostní ekonomikou 21. století. Výzkum a vývoj společně se vzděláváním se tak stávají srdcem celé strategie. Strategie Evropa 2020 by měla být přijata v červnu 2010 a nahradila by tak končící Lisabonskou strategii. Strategie je postavena na třech prioritních pilířích: inteligentním růstu (*smart growth*), udržitelném růstu (*sustainable growth*) a inklusivním růstu (*inclusive growth*). Strategie definuje pět dlouhodobých kvantifikovaných strategických cílů. Cílem v oblasti vzdělávání je, že „podíl předčasných odchodů ze vzdělávání by měl klesnout pod 10 % a nejméně 40 % populace ve věku 30 – 34 let by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání.“

V rámci prioritní oblasti inteligentního růstu je výslovně zmíněna nutnost zlepšit kvalitu vzdělávání a podpořit inovativní postupy a předávání znalostí. Jednou z vlajkových lodí návrhu strategie je návrh iniciativy **Youth on the Move**, která by měla posílit strategické cíle a prioritní oblasti definované ve strategickém rámci evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě. Obecným cílem iniciativy **Youth on the Move** je „zlepšit výsledky a mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí a zvýšit celkovou kvalitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy v EU, jež by spojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, podporovat mobilitu studentů a stážistů a zlepšit situaci v oblasti zaměstnanosti mladých lidí.“ Očekáváme, že tato strategie politicky podpoří a vyzdvihne evropskou mobilitu, která je základem Programu celoživotního učení, a zároveň napomůže program zviditelnit v dlouhodobém horizontu.

V oblasti vzdělávání byl již schválen strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (**ET 2020**), který definuje dlouhodobé priority napříč EU. Ke schválení došlo během českého předsednictví v Radě EU v květnu 2009. Strategický rámec zdůrazňuje především význam rozšiřování studijní mobility, modernizace vysokoškolského vzdělávání, uznávání a validace neformálního

vzdělávání a informálního učení a zajištění efektivních a udržitelných investic do vzdělávání a odborné přípravy. Vyzdvihuje význam vnímání vzdělávání a odborné přípravy z perspektivy celoživotního učení, přičemž jednotlivé části vzdělávání (předškolní, základní, střední, odborné i terciární) nazírá v rámci integrovaného přístupu, který zahrnuje posilování klíčových kompetencí i snahu o snížení podílu žáků a studentů, kteří nedokončí započaté studium. Soustředí se také na další implementaci Evropského kvalifikačního rámce (EQF) a na větší otevřenost vzdělávacích systémů, zlepšení poradenství a partnerství mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli.

ET 2020 tak vytyčuje, kam se chce EU do roku 2020 vypracovat v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a Program celoživotního učení představuje nástroj, který by měl napomoci k naplnění jeho cílů skrze výměnu zkušeností, pořádání konferencí, vytváření expertních skupin, přenosu know-how ve všech vzdělávacích oblastech i prostřednictvím dalších aktivit. Stejně jako v národním kontextu, tak i v kontextu mezinárodním, má tedy Program celoživotního učení stěžejní postavení v naplňování národních i evropských strategií a priorit.

6.3 Nová generace programu 2014 – 2020

Vzhledem k tomu, že Program celoživotního učení byl schválen na období 2007 – 2013, nacházíme se v polovině jeho implementace a začíná diskuse, jakou podobu by měl program mít po roce 2013. Obecně měl program pozitivní dopad na velké množství lidí, a to jak z řad studentů, žáků, tak i učitelů, zástupců škol, odborníků v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, ale i na řadu organizací zabývajících se vzděláváním. Bylo umožněno realizovat mezinárodní partnerské projekty a aktivity, sdílet příklady dobré praxe a to skrze osobní setkání, ale i díky moderním nástrojům ICT.

Aby Program celoživotního učení mohl úspěšně navázat na dosavadní zkušenosti, je třeba určit společné priority a navrhnout případné změny do budoucna. ČR si vytyčila několik priorit, které bude prosazovat. Ty nejdůležitější jsou následující:

- **Partnerství vzdělávacích institucí s podniky a dalšími aktéry** - cílem priority je, aby vzdělání mělo přímou vazbu na trh práce a aby lidé využívali možnost vzdělávání v průběhu celého života. Na důležitost tohoto partnerství poukázala ekonomická krize, která podtrhla nutnost pracovní flexibility a potřeby rekvalifikace i dalšího vzdělávání.
- **Podpora mobility s důrazem na mobilitu učitelů a vedení vzdělávacích institucí** - právě tato cílová skupina je stěžejní pro vysokou kvalitu vzdělávání v ČR. Učitelé a vedoucí vzdělávacích institucí jsou v ideální pozici, aby mohli získané mezinárodní zkušenosti z mobilit předávat dál.

- **Zaměření programu na konečného uživatele** - v neposlední řadě je pro ČR důležité, aby byl program zaměřen na konečného uživatele, tedy předkladatele projektu. Nový program by se tedy měl snažit o zjednodušení zavedených pravidel a procedur.